

aile

Diyanet Aylık Dergi'nin
ücretsiz ekidir
Aralık 2014 - Sayı 288

Ailede Samimiyet

Kendimize
“El Olmak”

Saatın Tik Tak'larında
Eriyen Zaman

Kültür Yozlaşması
“Tişört Yazıları”

Onlar, "Ey Rabbimiz! Eşlerimizi ve çocuklarımızı bize göz
aydınlığı kıl ve bizi Allah'a karşı gelmekten sakınanlara
önder eyle" diyenlerdir.

Furkan Suresi, 74.

Editörden

D

inimizde yaptığımız ibadetlerin değeri ile zaman zaman farklı terimlerle ifade edilen "samimiyet" arasında çok sıkı bir bağlantı vardır. Çünkü ibadetlerin ve güzel davranışların, sırf Allah'ın rızasını kazanmak için yapılması bek-

lenir müminden. İkincil, üçüncül başka hedefler, çıkarlar, muvaffakiyetler umulmadan sadece O'nun hoşnutluğunu kazanmak... Böyle bir samimiyetle, içtenlikle yapılan ibadet gerçek anlamını bulmuş olacaktır. İbadetlerde olduğu gibi hayatımızın her alanındaki tavır ve davranışlarımız, eylemlerimiz, uygulamalarımız, sözlerimiz de samimiyetimizle sahici olacaktır.

İnsanın en doğal hâliyle yer aldığı aile, bir anlamda samimiyetin de ocağıdır, ya da öyle olması beklenir. Evlatlarımıza, anne babamıza, eşimize ve diğer aile bireylerimize karşı tavır ve davranışlarımızın, sözlerimizin yapmacıksız ve içten olduğu varsayılır. Belki de şöyle söyleyebiliriz: Hayatımızın her alanında ve herkese karşı olması gereken samimiyet, aile ocağında yaşayarak öğrenilir, tecrübe edilerek başka alanlara aktarılır. Ailemiz, evimiz, yuvamız sadece ayaklarımızı rahatça uzatabileceğimiz kanepede, tereddütsüz, çekinmeden açıp girebileceğimiz bir kapı ve teklifsiz ilişkiler anlamına gelmez. Bu sebeple ailede samimiyet konusunun, hangi alanlara karşılık geldiğinin bilinmesi, ne gibi yansımaları olduğunun anlaşılması önemli görünüyor. Başka bir deyişle, yapmacıksızlık ve içtenlik olarak tanımlayabildiğimiz "samimiyet" in aile ilişkilerimize yansması nasıl olacaktır? Aile bireyleriyle ilişkilerimizde samimi olmalıyız, ancak bu samimiyet günlük hayatımızda neye karşılık gelmektedir? Veya ne tür davranışlar ve düşünce biçimleri samimiyeti zedeler? Bu gibi soruların cevaplarını aradı Dr. Elif Arslan, "Ailede Samimiyet" başlıklı yazısında.

Yılın bu son sayısında diğer bölümlerimizde yer alan başka bazı yazılara da değinmek istiyorum: Biz Bize bölümümüzde "Onlar Bize

Emanet" başlığıyla çocuklarımızın mahremiyet eğitimi üzerine Fatma Dönmez'in bir yazısına yer verdik. Aile-ce bölümümüzün ilk yazısında ise Yrd. Doç. Dr. Yağmur Küçük-bezirci kültür yozlaşmasını tişört yazıları üzerinden ele aldı. Pek çoğumuzun dikkat etmediği bu konu, yazıda ilginç ayrıntılarla dikkatlerimize sunuluyor. Bu sayımızda kendimizi bahtiyar hissettiğimiz bir konu ise "Türkiye Müftüsü" olarak tanıdığımız Halil Günenç Hoca Efendi ile gerçekleştirdiğimiz söyleşi... Bir başka söyleşimiz ise televizyonda büyük bir hayranlık ve merakla izlediğimiz kum sanatı üzerine Merve Gül Olgun'un, Ramazan Yumrutepe ile gerçekleştirdiği söyleşi... Evimiz bölümünde hanımefendileri ilgilendiriyor gibi görünse de, aslında hepimizi ilgilendiren bir konuyu seçtik: Evimizde temizlik konusu "Bizim Evin Temizlik Halleri" başlığıyla ilginize sunuldu. Bilgelik Hikâyeleri'nde ise bu ay Dr. Lamia Levent "Diken Eken Adam"ın hikâyesiyle değerli mesajlar verdi.

Samimiyet konusuna ayırdığımız bu son sayımızla birlikte, biz de bütün samimiyetimizle sizlerle daha iyisini paylaşma arzusuyla; yeni yıl hazırlıklarımızla, bütün gayretimizle devam ediyoruz. Önümüzdeki yıl daha iyi çalışmalarla huzurlarınızda olmak temennisiyle sizleri Allah'a emanet ediyorum.

Dr. Faruk Görgülü

İÇİNDEKİLER

Aralık 2014 Sayı: 288

Diyanet İşleri Başkanlığı Adına
Sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni

Dr. Yüksel SALMAN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Dr. Faruk GÖRGÜLÜ

Mali İşler ve Dağıtım Sorumlusu

Mustafa BAYRAKTAR

Yayın Koordinatörleri

Dr. Elif ARSLAN

Merve Gül OLGUN

Sevde Nur ÖZKAN

ailedergisi@diyanet.gov.tr

www.facebook.com/diyanetailedergisi

Tashih

Mesut ÖZÜNLÜ

Teknik Servis

Latif KÖSE

Arşiv

Ali Duran DEMİRCİOĞLU

Tasarım

Mustafa CİNGÖZ-MG Ajans

Yönetim Merkezi

Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar

Bulvarı No: 147/A 06800

Çankaya/ANKARA

Tel: 0312 295 8661-62

Faks: 0312 295 6192

PENCERE

AİLEDE SAMİMİYET

4

Dr. Elif Arslan

«

BİZ BİZE

KENDİMİZE “EL OLMAK”

12

F. Feyza
Güner

«

10 | KISA KISA

14 | Fatma Dönmez
Onlar Bize
Emanet

18 | Sevde Nur Özkan
Serbest Kürsü

23 | Dr. Yunus Hacimusalar
Demans
(Bunama)

30 | Ayten Kılıçarslan
Batı Avrupa'da Gençlik
Daireleri

32 | Merve Gül Olgun
Ramazan
Yumrutepe ile
Kum Sanatı
Üzerine

36 | Merve Gül Olgun
Bizim Evin
Temizlik Halleri

40 | Rukiye Aydoğdu
Hanımların Hatibi:
Esmâ Binti Yezid
(R.Anha)

SÖYLEŞİ

TÜRKİYE MÜFTÜSÜ
**HAİL
GÜNENÇ**
HOCA EFENDİ

26 Dr. Elif
Arslan
«

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ
SAATİN
TİK TAK'LARINDA
ERİYEN ZAMAN
42 Kâmil
Büyüker
«

44 Dr. Lamia Levent
Diken Eken
Adam

Op. Dr. Serdar
Baylançipek
46 En Sık Karşılaştığımız
Enfeksiyonlardan:
Sinüzit

48 KIRKAMBAR

KÜLTÜR
YOZLAŞMASI
**TİŞÖRT
YAZILARI**

Yrd. Doç. Dr.
Yağmur
Küçükbezirci
20 «

AİLE-CE

“

Yakup Kadri'nin
"hayatın kokusu ve
rengi" olarak
tanımladığı
samimiyet, hayatı
gerçek yapar.
Samimiyetsiz hayat
ise tiyatro sahnesi
gibidir âdeta: Bir
mizansen,
kostümler, replikler
ve maskeler..."

ailede — samimiyet

Hayatı sahici kılan, ona rengini ve kokusunu veren samimiyetin zorunlu olarak var olduğunun düşünüldüğü ve belki de yanına en çok yakıştığı kelime "aile"dir. Ailede insanlar en yapmacıksız, en doğal hâllerıyla, kendileri olarak var olurlar. İnsanın aile içindeki tutumları onun kişiliğini, dinî ve ahlaki yönünü, hayata ve insanlara bakışını vs. ortaya koyan bir turnusol kâğıdı gibidir. Meselenin bir yönü böyleyken bir başka yönü de aile bireylerinin birbirlerine karşı samimiyetleridir. Yani en doğal, en samimi, en içten olduğumuz yer kabul edilen ailemizdeki samimiyetten ne anladığımız sorusudur konunun diğer boyutu.

"Ailede samimiyetin önemli bir yönü, eşler arasındaki samimiyettir. Bu samimiyeti tesis eden en önemli unsurlardan biri, Rabbimizin, Kur'an-ı Kerim'de eşleri birbirlerinin "göz aydınlığı" (Furkân, 25/74.) ve "örtüsü" (Bakara, 2/187.) olarak nitelemesinde görülür. Onlar birbirinin göz aydınlığı, neşesi, huzurudur."

"Din samimiyettir" (Müslim, İman, 95.) buyuran Allah Rasulü (s.a.s.), din hayatın bütünü olduğu için, her türlü işin geçerliliğini samimiyet esasına bağlamış olmaktadır. Ya aile içindeki tavır ve davranışlarımız?.. İşin bu tarafını da "sizin en hayırlınız ailesine karşı hayırlı olanınızdır" (Tirmizi, Menâkıb, 63.) hadis-i şerifinin özetlemesine bırakarak ailede samimiyetin tezahürlerine ve samimiyeti ihlal eden unsurlara geçelim.

Ailede samimiyetin önemli bir yönü, eşler arasındaki samimiyettir. Bu samimiyeti tesis eden en önemli unsurlardan biri, Rabbimizin, Kur'an-ı Kerim'de eşleri birbirlerinin "göz aydınlığı" (Furkân, 25/74.) ve "örtüsü" (Bakara, 2/187.) olarak nitelemesinde görülür. Onlar birbirinin göz aydınlığı, neşesi, huzurudur. Aralarında tesis edilen sevgi ve merhamet sayesinde birbirlerinin en yakınıdılar. Biri diğere örtü olduğu için hem kusur ve ayıplarını örter, eksiklerini tamamlar, hem de korurlar birbirlerini.

Samimiyetin en iyi şekilde hissedildiği aile yuvasında bu samimiyeti bozacak ya da zedeleyecek un-

surlara karşı dikkatli olmak önemlidir. Bunlardan birkaç örneği şöyle sıralayabiliriz.

Duygu ve düşüncelerin zıddı davranmak

Samimiyetin belki de en önemli düsturudur "olduğun gibi görünmek ya da görüldüğün gibi olmak". Hz. Mevlana'nın çağları aşarak bize ulaşan bu veciz sözünde ifadesini bulan içtenlik, aile içi ilişkilerde duygu ve düşüncelerine uygun hareket etmek şeklinde ortaya çıkar. Burada üslubun da çok önemli olduğunu unutmadan bir örnek verelim: Eşiyle arasında yaşanan bir tartışmada kendisinin hatalı yönleri olduğunu bilmesine rağmen gurur, eşine boyun eğdirmek, onun üzerinde üstünlük sağlamak gibi amaçlarla hatasını bile kendisini savunmak, nefsinin avukatlığını yapmak...

Çünkü içinden bir ses "ezdirmeni kendini" der, "burnu sürtülsün, haddini bilsin". Ancak farkında değildir ki, aslında ilişkilerini ezdirmektedir ve samimiyet "haddini bilerek" çekilmektedir bir kenara.

Yapmacık ilgi göstermek

Aslında yukarıdaki maddenin bir devamı sayılabilecek yapmacık ilgi göstermek, çok düşünülen bir hata olduğu için onu ayrı bir başlık altında ele almayı uygun gördük. Bir istek ve temenniyi karşıdaki aile bireyine kabul ettirmek ya da hatanın üstünü örtmek gibi birtakım sebeplerle yapmacık ve abartılı ilgi göstermek, bu şekilde davranan kişinin kendisine olan saygısını da kaybetmesine yol açacaktır. Bu tür davranışlar çoğu zaman "iş bilme" ve "kurnazlık" olarak değerlendirilse de işin aslı, kişinin en yakını olan ailesini "kandırmış" olduğudur. "Sen onu evlendikten sonra parmağında oynatırsın" yönlendirmeleriyle evliliğe adım atan insanlar ne yazık ki bunun için yapılanları da meşru addetmektedir.

Oysa evlilik, aile hayatı, eşimizi "parmağımızda oynatacağımız" bir tiyatro sahnesi değil, bütün sahi-

ciliğiyle hayatımızdır. Ve oradaki samimiyetimizdir bizi başrol oyuncusu yapacak olan...

Aile bireylerinden gizli saklı iş yapmak

Yapılan işleri eşten/ aileden saklamak, ondan gizli para biriktirmek, eşinin haberi olmadan yakın akrabalarına yardım etmek gibi durumlar, aile içinde samimiyeti zedeleyen unsurlardandır. Eşinden veya aile fertlerinden gizli iş yapmak o işi yapanın samimiyet ihlalini gösterirken, diğer eşin o konudaki baskıcı tutumuna da işaret edebilir.

Aile fertlerinden gizli saklı iş yapmak nasıl bir samimiyet kaidesiyse eşinin, kendi yakınlarına -ai-

lenin gücü nispetinde- yardım etmesine, destek olmasına müsaade etmek; sevdiği ve ilgi duyduğu işleri yapması için desteklemek de bir başka gerekliliktir. Bunun gibi kazanılan gelirin ve bu gelirin nerelere harcadığının eşten ve aile fertlerinden gizlenmesi de samimiyetle birlikte aile içi dayanışmayı, birlik beraberlik duygusunu yaralayacak bir tavidir.

Yalan söylemek

Yalan söylemek bazen problemlerin en pratik çözümü olarak görülür ne yazık ki. Nasreddin Hoca'nın fıkrasında olduğu gibi. Hoca, iki kilo et alır ve getirir hanımına verir ki akşama güzel bir yahni pişirsin. Hanımı tam da Hoca'nın de-

"Aile içinde eşimize, çocuğumuza, aile büyüklerimize karşı yaptığımız her türlü iyiliğin, güzel tavır ve davranışın, hizmetin değerini de niyetimiz belirler. Allah katındaki değeri için niyetimiz nasıl önemliyse kul katındaki değeri için de öyledir aslında."

diği gibi yahniiyi pişirir fakat tadına bakayım, bir lokma daha yiyeyim derken bir de bakar ki yahnii bitmiş. Akşam hoca gelir, yahninin hevesiyle sofraya oturur ancak önüne gelen tarhana çorbasıdır. Yahniiyi sorunca, hanımı en akıllıca olduğunu düşündüğü yolu seçer ve yalana başvurur: "Eti, kedi yedi Hoca" der. Ne de olsa hayvancığın ağzı var dili yok.

Tabi Hoca'da bu yalana kanacak göz yoktur ve "Getir şu kediyi de bir tartalım hanım" der. -Ve o an aslında bu fıkrada hiç anlatılmayan şey gerçekleşir. Hanımının biraz sonra yıkılacak itibarından önce aile içindeki o güvene dayalı ve güven veren ilişki sarsılır.- Velhasıl kediyi tartıp bakarlar ki zaten zaval-

“Şüphe, güvensizliğin göstergesidir ve insanın zihnine girdi mi bir kere, ne huzur bırakır ne rahat. Ondan sonra zaten şüphelendiği kişiye de rahat yüzü yoktur.”

lı hayvan topu topu iki kilodur. Hoca sorar: “Hanım kedi buysa et nerede, et buysa kedi nerede?”

Yalan kısa süreli “konfor” sağlar ancak ardından “mumun yatsıya kadar yanması” meselesinde olduğu gibi o kısa süreli konfor uzun süreli bir pişmanlığa ve sıkıntılara dö-

nüşebilir. Sanırım en kötüsü de yalan söyleyen kişinin kaybettiği öz saygısı, itibar yitimi ve güven duygusunun sarsılmasıdır.

Gereksiz şüphe ve sorular

Şüphe, güvensizliğin göstergesidir ve insanın zihnine girdi mi bir kere, ne huzur bırakır ne rahat. Ondan sonra zaten şüphelendiği kişiye de rahat yüzü yoktur. Her sözün, davranışın, işin altında bir başka sebep aranır ve her şey didik didik edilerek sorgulanır. Telefonlar, çantalar, cepler vs. sürekli kontrolden geçer. “Kim aradı, ne söyledi, niçin seni aradı, sen ona niçin şunu söyledin?...” gibi sonu gelmeyen sorgu soru faslı... Bir filmde ya da tiyatro sahnesinde izlerken gülebileceğimiz bu tür diyaloglar gerçek hayatta yaşanıyorsa

her iki taraf için de çok zor ve sancılı bir sürecin başladığını ve bu sürecin evliliğe ciddi sıkıntılar yaşatacağını tahmin etmek zor olmasa gerek. Şüphelerin gerçeklik payı varsa elbette konuşulmalı, açıklığa kavuşturulmalıdır. Aksi takdirde bütün aile yuvasını ve saadeti ni içten içe saran zararlı bir ur hâline gelecektir şüphe ve tereddütler.

Niyet gizlemek

Niyet, samimiyeti ortaya koyan önemli bir ölçüdür. Onu özel kılan tarafı ise, kişiyle Allah arasında olmasıdır. Yani gerçek niyetimiz biz ve Allah’tan başka kimseye âyan değildir. Biliriz ki amellerimizin kıymeti niyetlerimizle ölçülür. (Buhari, Bedü’l-Vahy, 1.) Aile içinde eşimle, çocuğumuza, aile büyüklerimizle

“Yalan kısa süreli “konfor” sağlar ancak ardından “mumun yatsıya kadar yanması” meselesinde olduğu gibi o kısa süreli konfor uzun süreli bir pişmanlığa ve sıkıntılara dönüşebilir.”

karşı yaptığımız her türlü iyiliğin, güzel tavır ve davranışın, hizmetin değerini de niyetimiz belirler. Allah katındaki değeri için niyetimiz nasıl önemliyse kul katındaki değeri için de öyledir aslında.

Evet, niyetlerimiz Allah'tan ve bizden başka kimseye âyan değildir ve hiç kimse bir davranışımızın niyetinin "o değil de bu" olduğunu iddia edemez ama pekâlâ hissedebilir ondaki samimiyeti ya da samimiyetsizliği.

Sert ve emredici üslup

Kimi zaman aile dışında yumuşak huylu, anlayışlı, tatlı dilli, güler yüzlü olan kişilerin aile içinde eşlerine, çocuklarına hatta anne babalarına karşı sert, kaba sözlü, haşın, asık suratlı ve incitici olduklarını görebilmekteyiz. Oysa her şeyden önce en yakınlarımıza göstereceğimiz sevgi ve şefkat, Yüce Yaratıcı'ya olan imanımızın, Müslümanlığımızın ve insanlığımızın gereğidir. Çünkü Rabbimiz kendi varlığının delillerinden biri olarak bildirmiş eşler arasındaki muhabbet ve rahmeti. (Rûm, 30/21.)

"Aile içi ilişkilerde samimiyet ne kadar önemliyse muhabbetimizi zorlayacak, samimiyetten uzaklaştıracak yaklaşımlardan titizlikle kaçınmak da o kadar önemlidir."

Buna göre eşlerin bir diğerine duyduğu sevginin yanı sıra birbirlerine şefkatli ve merhametli olmaları çok özel bir öneme sahiptir. Sert bir üslup, emredici ifadeler, kırgınlık belki karşımızdaki insanı itaatkâr yapabilir ama bu durum, onayladığı, severek yaptığı veya kabul et-

tiği anlamına gelmez. Sevmeyen ama katlanan, kabul etmeyen ama itaat eden, saygı duymayan ama korkan insanla birbirinin "göz aydınlığı" (Furkân, 25/ 74.) olacak şekilde bir birliktelik yaşamak ne yazık ki mümkün olmayacaktır. Netice olarak sert ve emredici üslup her şeyden önce samimiyeti ortadan kaldırır. Oysa aile her şeyin ötesinde içtenlik değil midir?

Onay ve destek için zorlamak

Bazı kişilerin her söylediği doğru, her yaptığı güzel, ortaya attığı her fikir harikuladedir. Daha doğrusu onlar öyle zanneder ve çevresindekilerin de bunu onaylamasını beklerler. Eleştirilere de genellikle tahammülsüz olan bu kişilerle birlikte yaşayanlar ilk başlarda kendi duygu ve düşüncelerini dile getirmeyi deneseler de çoğunlukla bir süre sonra vazgeçerler. Aksi takdirde bitmek bilmeyen söylenme-

leri, nutukları ya da bir tartışmayı göze almaları gerekir. Onlar artık evin bu "kerameti kendinden menkul" kişinin yaptığı her yemeğe övgüler dizmeyi, söylediği her sözü alkışlamayı, yaptıklarını onaylamayı bir görev olarak benimsemiş görünürler.

Onların bu iletişim biçimine adapte olmasıyla ortalık süt liman olmuş, problemler çözülmüş gibi görünse de aslında gerçek bundan çok farklıdır. Bir taraftan alttan alta bir kırgınlık, kırgınlık birikirken bir taraftan da ilişkilerindeki samimiyet ciddi anlamda zarar görmektedir.

Samimiyetle ilgili verilen bu örneklerden yola çıkarak söyleyebiliriz ki aile içi ilişkilerde samimiyet ne kadar önemliyse muhabbetimizi zorlayacak, samimiyetten uzaklaştıracak yaklaşımlardan titizlikle kaçınmak da o kadar önemlidir.

DİLLERİMİZ FARKLI OLSA DA GÖNÜLLERİMİZ bir...

Dillerimiz, renklerimiz, kitalarımız farklı olsa da; İslam'ın sancaktarlığını yapmış zengin gönül coğrafyamızda, dinimiz de birdi onlarla, duygularımız da... Geçtiğimiz günlerde İstanbul'da, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın himayesinde, 40 ülkeden 70 temsilcinin katılımıyla gerçekleşen buluşma ile dünyanın farklı yerlerinde, azınlık olarak yaşayan Müslüman kardeşlerimizle tanışma imkânımız oldu.

Davete iştirak eden temsilcilerle, uzunca bir fetret devri sonrası dinî, tarihî, kültürel ilişkileri yeni-

den kurma ve geliştirme, din eğitimi, din hizmetleri, dinî yayınlar alanındaki ihtiyaçları tespit ve tecrübeleri paylaşma fırsatı elde ettik. Zirvede İstanbul'da İspanyolca eğitim veren bir İmam Hatip Lisesi açılması ve dini aktarım noktasında İspanyolca basılmış eser sayılarının artırılması yönünde harekete geçilmesi için olumlu gelişmeler yaşandı. Bunun yanı sıra okyanusun diğer tarafındaki bu kardeşlerimizle dostluk ve dayanışmanın devamına vesile olacak daha pek çok adımlar atıldı... Bu dostluk ve sevginin bekası, kardeşliğin daha da sağlamlaşması temennisiyle...

“KİTAPÇI DÜKKÂNLARI” KİTAPSEVERLERLE DOLDU TAŞTI

Gelişini her sene dört gözle beklediğimiz ve ilgi alanlarımıza göre basılmış hemen her kitabı bulma imkânına sahip olduğumuz kitap fuarları ülkemizin kültür, sanat ve edebiyat-

tının evrensel kültür değerleri arasında yer bulmasında önemli bir konuma sahiptir.

İlgiyle takip edilen fuarlar aynı zamanda Türk yayıncılığının ulaştığı ileri düzeyin uluslararası platformlarda tanıtılmasına da vesile oluyor.

Bu yılki onur konuğu Macaristan olarak belirlenen 33. İstanbul Kitap Fuarı, “Sinemamızın 100. Yılı...” temasıyla, yurt içi ve yurt dışından 850 yayınevi ile pek çok sivil toplum kuruluşunun katılımıyla gerçekleştirildi. Macar kültürünün de ele alındığı etkinliklerin, bir kültür şenliği havasında düzenlenmesinin sevindirici bir durum olduğunu dile getiren uzmanlar; fuara katılım oranlarının, okuyucuların büyük ilgisi ve sevgisiyle rekor seviyelerde gerçekleştiğini belirtiyor. Zira hafta boyunca 503 bin kişinin ziyaret ettiği fuar alanının, 25 ila 40 bin arasında öğrenci akınına uğraması genç okur profilinin “kitapçı dükkânlarına” olan yoğun ilgisini de gözler önüne seriyor.

"Uzmanlar, özellikle havaların iyiden iyiye soğuduğu şu günlerde bol bol tüketilmesi gereken portakalın sağlığımız açısından pek çok faydası olduğunu dile getiriyor. "

Siz hiç bir ilkbahar gününde elinize dahi almaya kıyamayacağınız kar beyazlığında bir portakal çiçeğini kokladınız mı? Portakal meyvesinin en az kendisi kadar gönüllerimizde yer etmiş nazenin çiçekli ağaç gölgelerinde, hoş rayihalar eşliğinde dinlenebilmek, hemen herkesin hayalini kurduğu düşler olsa gerek... Hâlihazırda böyle bir hayalimizin gerçekleşmesi mümkün görünme-

PORTAKALIN MEVSİMİ OLUR MU?

se de sınırsız renkleri ve tadına doyumlanmaz lezzetleriyle mevsimin en tatlı, en sulu portakalları pazar tezgâhlarında çoktan yerlerini aldılar bile... Uzmanlar, özellikle havaların iyiden iyiye soğuduğu şu günlerde bol bol tüketilmesi gereken portakalın sağlığımız açısından pek çok faydası olduğunu dile getiriyor. Buna göre portakal, soğuk algınlığının önlenmesinin yanı sıra vücudun bağışıklık sisteminin güçlendirilmesinde, kalp damar hastalıklarına

karşı korunmada oldukça katkı sağlıyor. C vitamini açısından da zengin olan portakal, içeriğindeki lifler sayesinde sindirim sistemimize yardımcı oluyor. Bunun yanı sıra vücuttaki yorgunluk ve stresin azaltılmasına, cilde ve göz sağlığına faydaları bulunuyor.

Uzmanlar, soğuk hava depolarında muhafaza edilerek hemen her mevsim bulabilme imkânına sahip olduğumuz bu şifalı meyvenin suyuyla birlikte posasının da tüketilmesini özellikle tavsiye ediyor.

İş Kazaları KADERİMİZ OLMASIN...

"Madencilik ve taş ocakçılığı", "elektrik, gaz, buhar, su ve kanalizasyon" ile "inşaat" en çok iş kazası meydana gelen sektörler listesinde başı çekiyor."

Son günlerde ülkemiz gündeminden hiç düşmeyen konuların başında geliyor iş güvenliği... Hem nasıl olmasın ki. Soma'da göçük altında kalan 301 madencinin yürek burkan acısını henüz üzerimizden atamamışken; Ermenek'ten gelen yeni bir kaza haberi acılarımızın tazelenmesine neden oldu. Birbiri ardına yaşanan bu üzücü iş kazaları, başta basın yayın or-

ganları olmak üzere toplum bazında dikkatlerin iş güvenliği konusuna yoğunlaşmasını da hızlandırdı. Bununla ilgili olarak TÜİK'in hazırlamış olduğu Nisan-Haziran 2013 dönemini kapsayan "Hane halkı işgücü" istatistikleri de işgücü dağılımı ve dengeleri üzerine oldukça çarpıcı tespitlerde bulunuyor. Zira araştırma, son 12 ay içerisinde bu iş gücü alanlarında istihdam edilenlerin %2,3'ünün bir iş kazasına maruz kaldığını ortaya koyuyor. "Madencilik ve taş ocakçılığı", "elektrik, gaz, buhar, su ve kanalizasyon" ile "inşaat" en çok iş kazası meydana gelen sektörler listesinde başı çekiyor. Yine çalışanların %7,1'inin, çalıştığı işle ilgili olarak "zaman baskısı ve aşırı iş yükü" nedeniyle ruhsal sağlığı doğrudan etkileyen elverişsiz faktörlere maruz kaldığı

ifade ediliyor. Bu istatistikler bile iş kazaları ile mücadele konusunda öncelikli olarak nereden başlanması gerektiğiyle ilgili yol gösterecek veriler taşıyor. Bununla birlikte yaşanan onca acı tecrübe, iş kazaları ile mücadele konusunda bireysel ve toplumsal bilincin önemini bir kez daha gözler önüne seriyor.

Yabancı olduk biz, bize...

Kelimeleri kaybettik
önce. Kelimeleri
kaybedince anlamı
kaybettik. Anlamı
kaybedince
fakirleşmez mi insan?
Duygu fakiri, düşünce
fakiri olmaz mı?

KENDİMİZE “EL” OLMAK

“

Tamam” yerine “ok” demeye başladık, “el yapımı” yerini “hand made”e bıraktı, kültürümüzde olmayan birleştirilmiş öğün “brunch”ı benimse-

dik, sehpaye alışmışken “dresuar” girdi dilimize. Açtığımız mağazalara Fransızca, İngilizce, İtalyanca isimler vermeye başladık, çocuklarımıza isim koyarken anlamsız ama akustığı modern isimler koymak ya da anlamı kötü de olsa batıyı çağrıştıran isimler vermek mutlu kıldı bizi; melis, nil-da, suden, talya gibi, aleyna, minel gibi, ceylin, esila gibi...

Yük oldu; dede-nineyle aynı evi paylaşmak, el öpmek, bayramlarda misafir için evde hazırlık yapıp geleni gidene ağırlamak... Güneşte bekletilerek yapılan tarhanalar, reçeller, salçalar yük oldu, tatları ağır geldi kavruların, unuttuk türlü türlü şerbetlerimizi ve yiyeceklerimizi... Bir de “light” oldu içeceklerimiz...

Kendimize, kültürümüze, medeniyetimize “el” olduk, yabancı olduk...

Köklü müzik kültürümüzü iteledik kenara, kendi müziğimiz kulağımızı tırmalar oldu, heavy metallere, rocklara, death metallere kurban ettik Itirileri, Dede Efendileri, Zekai Dede-leri... Kendi kültürümüzün kıyafetleri tuhaf geldi, kıyafetlerimizi değiştirdik, “emo” olmaya özendik; daracık tişörtlere vücudumuzu sığdırmaya çalıştık, pantolonlarımız düştü düşecek belimizde durmaz hâle geldi...

Evlerin mevki ya da yeri “lokasyon” oldu, mimarimiz değişti; loft mantığının hâkim olmasıyla duvarlar kalktı, mahrem gördüğümüz mekânlar aşikâr oldu, Amerikan mutfaklar, manzaralı banyolar yaşamımızın içine dâhil oldu, haremlik selamlığı olan cumbalı evleri unuttuk. Eşyalar hayatımızı kolaylaştırmak için, ihtiyaç için değil “onun evinde var bende de olsun” özentisiyle yerleştirildi evlere...

Yabanın ilmini alırken yetinmedik; kılık-kıyafet ve oturuş şekline kadar davranışlarını, konuşmasını hatta gülmesini de içimize aldık. Bir taklit furıyası başladı. Çoğunluğun “el”i taklidi yanılttı

bizi. Keyfiyet yanlış da olsa, kemiye-tin benimsemesi aldattı bizi. Nefse hoş geldi belki. Belki uydum kalabalığa dedik. Sessiz ve derinden bir değişim, hissettirmeden, zaman zaman da masumca sokuldu bünyemize.

Sevgili Peygamberimizin “Kim bir kavme benzemek isterse onlardan-dır” (Ebu Davud, Libas, 4.) öğretisini unuttuk. Bayram ve kandillerde hediyeleşmek yetmedi, kutlamalarımızın şekli değişti, Noel gecesi, sevgililer günü olmazsa olmazımız oldu.

İnsan isimlerinden mağaza isimlerine, kıyafetlerimizden yiyip içtiklerimize, konuşma dilimize, oturduğumuz mekânlara, evlerimizde kullandığımız eşyalara kadar yabancılaştık. Kelimelere verilen anlamlar duygu dünyamızı değiştirdi, evlerdeki mimari oturma düzenimizi alt üst etti, eşyaların işlevleri tavırlarımızı etkiledi.

Atadan dededen gelen ne varsa yabancı oldu bu yaban taklidine.

Başkasının dili, duygusu, anlamıyla konuşmaya ve davranmaya başladık. Yabancıların kelimelere verdiği anlamla anlamsızlaştık. Duygu dünyamız kısırlaştı. Biz “biz” olmaktan çıkmaya yöneldik.

Bencillik sardı bünyemizi, paylaşmayı unuttuk, ailemize ve çevremize duyarsızlaştık, birbirimize selam vermeyi, tebessümü unuttuk, ahde ve-fayı, merhameti unuttuk, helal-haramı unuttuk, kanaat duygumuzu kaybettik, bir tatminsizlik başladı ve biz değerlerimizle “biz” olmayı unuttuk.

Başkalarının arzu ve keyiflerine özenerek hayatımızı şekillendirmeye çalışmak, gördüğümüz her şeyi iyi-kötü endazesıyla ölçüp biçmeden bünyemize almak, kendine zulmetmek değil midir? Özentiyile gelen esaret değil midir?

Kendimizi bu zulüm ve esaretten kurtarmak için öze dönmek, sahip olduğumuz zengin kültürü benimsemek, köklü medeniyetimizi özümsemek, fıtrattaki iyi güzel şeyleri ortaya çıkarmak ki bunun için de Kitab’a sarılmak, Sevgili Peygamberimizin öğretisini benimsemek, ya da Kur’an ve Sünnete uymak yeter, öyle değil mi?

ONLAR *bize* EMANET

Parklarda, alışveriş merkezlerinde, otobüslerde, uçakta "çok terledi" diye hemen gömleği atleti değiştirilen çocuklar... Mağazada "kabinlerde sıra var, çocuktur bir şey olmaz" diye elbisesi reyonlar arasında denenen çocuklar... "Ne kadar da yakıştı" denilerek yaşına, çocukluğuna hiç uygun olmayan renklerde, desenlerde küçük kadınlar/erkekler gibi giydirilmiş çocuklar...

Saatlerini ekranlara kilitlenmiş şekilde geçiren fakat ebeveynleri tarafından ne izledikleri gözden geçirilmeyen çocuklar... "Daha çok küçük" diye diye Allah'ın fitratlarına koyduğu hayâ duygusunu yavaş yavaş söküp aldığımız çocuklar...

Oysa onlar koklamaya kıyamadığımızı, ayaklarına taş değerse diye yüreğimizin titrediği, Allah'ın bir aileye lütfedip başışladığı mukaddes emanetler... Merhamet ve şefkatle donatılan ana babaya her cefaları sefa gibi gelen göz aydınlıklarımız. Hem nimet hem emanet hem de imtihan vesilesi olması hasebiyle önce anne babalara daha sonra topluma kocaman sorumluluklar yükleyen küçücük bedenler.

Anne baba olmak Allah lütfederse zor bir süreç ve bir hüner değildir. Asıl hüner annelik babalık yapabilmektir. O her şey olmaya hazır tertemiz emanete hem dünyası hem ahireti adına iyi rehberlik edebilmektir. Her ebeveyn elbette çocuğu için en iyisini ister ve onu her türlü tehlikeden korumaya özen gösterir. Lakin kreşte, okulda, bahçede, oyun parkında, mahallenin bakkalında, marketinde, komşunun, akrabanın evinde her saniye çocuğumuzla birlikte olmak, ona kol kanat germek mümkün değildir. O hâlde anne baba rehberliğinin en önemli adımlarından biri çocuğun tehlikeleri fark edebilecek ve kendini koruyabilecek şekilde yetiştirilmesini sağlamak olmalıdır. Çocuğun kendi özel sınırlarına ve bedenine gelebilecek tehlikeleri fark edebilecek düzeyde olmasını sağlayacak en önemli eğitim ise mahremiyet eğitimidir. Bu eğitim, çocukların huzurlu ve karakter sahibi bireyler olmasını ve kendilerini kötü niyetli insanlardan korumalarını sağlayan temel bir eğitimidir.

Mahremiyet eğitimi, hem çocuğun yaşına ve gelişimine uygun olarak vücuduyla ilgili bilmesi gerekenleri hem de büyüklerimizin edep ve hayâ diye adlandırdığı hasletleri kapsayan bir eğitimidir. Bu eğitimi çocuğa vermek her anne babanın en doğal vazifelerinden biridir. "Kızlara annelerinin, babaları ile bu tür konuları konuşmaktan hoşlanmayan erkek çocuklara ise

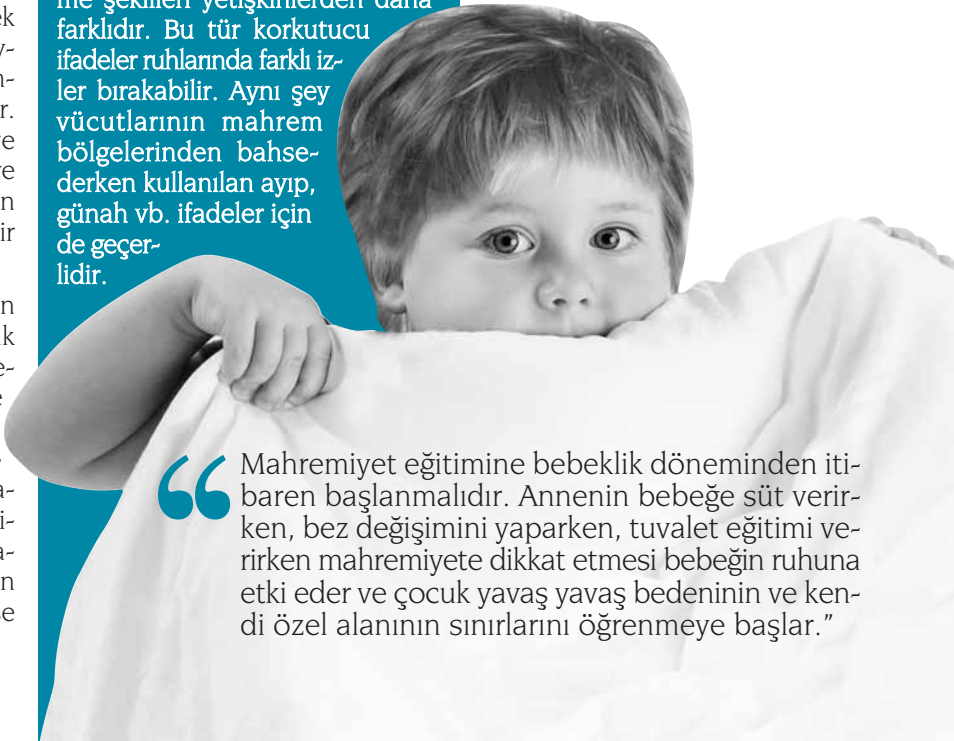
babalarından ziyade kendilerini rahat hissedip merak ettikleri her şeyi çekinmeden sorabilecekleri bir yakınlarının (amca, dayı, dede vb.) rehberlik etmesi gerekir." Bu rehberlik için en gerekli adımlar ise önce çocuğun yaş grubuna göre gelişim özelliklerini bilmek, sabırlı olmak, yaşayarak örnek olmak ve doğru bilgileri doğru kelimelerle doğal ve samimi bir sohbet ortamında ifade etmeye gayret göstermektir.

Çocuklar doğru bilgileri ve ölçüleri en yakınlarından öğrenemezlerse merak duyguları onları yanlış kaynaklara yönlendirebilir. Yanlış bilgileri düzeltmek ve çocukların ruhlarında açılan yaraları tamir etmek çok daha zor bir süreçtir.

Çocukların mahremiyet sınırlarını öğrenmesi ve kendilerini koruyabilecek düzeye gelmesi için sadece nasihat etmek "Yabancılarla konuşma, bir şey verilerse alma, seni arabalarına veya başka bir yere çağırırlarsa gitme" demek yeterli değildir. Hatta bu şekilde davranmak çocuğun kendini güvensiz hissetmesine, iletişim kurmakta zorlanmasına, içine kapanmasına sebep olabilir. Çocukların hayal dünyaları çok zengindir ve düşünme şekilleri yetişkinlerden daha farklıdır. Bu tür korkutucu ifadeler ruhlarında farklı izler bırakabilir. Aynı şey vücutlarının mahrem bölgelerinden bahse derken kullanılan ayıp, günah vb. ifadeler için de geçerlidir.

Çocuklara bu bölgelerden bahsedileceği zaman "özel bölge" nitelmesi kullanılabilir.

İnsan, kaç yaşında olursa olsun "yeryüzünün halifesi" olması, Allah'ın ruhundan bir nefes taşıması hasebiyle azizdir ve saygıya layıktır. Bu nedenle mahremiyet eğitimine bebeklik döneminden itibaren başlanmalıdır. Annenin bebeğe süt verirken, bez değişimini yaparken, tuvalet eğitimi verirken mahremiyete dikkat etmesi bebeğin ruhuna etki eder ve çocuk yavaş yavaş bedeninin ve kendi özel alanının sınırlarını öğrenmeye başlar. Çocukları severken, odalarına girerken, kıyafetlerini değiştirmelerine yardım ederken izin istemek onlarda mahremiyet bilincini pekiştirir ve "Ben izin vermezsem kimse bana dokunamaz." fikri zihinlerinde yerleşir. Böylece art niyetli kişiler onların sınırlarını ihlal etmek istediklerinde çocuklar doğal olarak tepki gösterebilir. İzin istemeden zorla öpüp sevmek, üstünü başını değiştirmek, çocukta "Ben ne yaparsam yapayım bir yetişkine karşı koyamam." düşüncesini geliştirir ve yetişkinlerin müdahalelerine karşı onları duyar-sızlaştırır, korunmasız hâle getirir.

“

Mahremiyet eğitimine bebeklik döneminden itibaren başlanmalıdır. Annenin bebeğe süt verirken, bez değişimini yaparken, tuvalet eğitimi verirken mahremiyete dikkat etmesi bebeğin ruhuna etki eder ve çocuk yavaş yavaş bedeninin ve kendi özel alanının sınırlarını öğrenmeye başlar.”

Çünkü çocuk kendi gücünün sınırlarını yetişkinlerin gücünü hissederek öğrenir. Aynı zamanda son dönemlerde oldukça yaygınlaşan anne babaların çocuklarına "aşkım, sevgilim" gibi hitaplarla seslenmesi, hem çocuğun hayâ duygusuna zarar verir hem de ona bu şekilde yaklaşmak isteyen yabancıları yadırgamamasını ve o çirkin tuzağa düşmesini kolaylaştırır.

"Anne babaların oldukça iyi gözlemci olması, çocuğun duygu ve davranışlarındaki değişiklikleri gözlemlemesi ve gerekli tedbirleri alması hayati öneme sahiptir."

Çocuğun iki yaşından itibaren anne babayla aynı odada uyumaması, kız ve erkek çocukların odalarının şartlar müsait değilse en azından yataklarının ayrılması, banyo adabının çocuğa öğretilmesi, yaşına ve çocuk ruhuna uygun renk, desen ve ölçülerde kıyafetler tercih edilmesi, yaşlarına ve ahlaki hassasiyetlerimize uygun yayınlar izlemelerinin sağlanması mahremiyet eğitiminin vaz geçilmez adımlarındandır. Çocuğun fitratında var olan hayâ duygusunun gelişmesi için bu adımların takip edilmesinin yanı sıra anne babanın ev içindeki giyim kuşam, davranış ve konuşmalarına özen göstererek örnek olması çok önemlidir. Çünkü çocuklar büyüklerini izler ve onların yaptıklarını yaparlar. Anne babaların oldukça iyi gözlemci olması, çocuğun duygu ve davranışlarındaki değişiklikleri gözlemlemesi ve gerekli tedbirleri alması hayati öneme sahiptir. Allah'ın aziz birer emaneti olan çocuklarımızı habis ruhların kirli emellerinden ve ellerinden korumanın en temel yolunun hayâ duygularını köreltmemek ve sağlam bir mahremiyet eğitimi vermek olduğu unutulmamalıdır.

“Çocukları severken, odalarına girerken, kıyafetlerini değiştirmelerine yardım ederken izin istemek onlarda mahremiyet bilincini pekiştirir ve "Ben izin vermezsem kimse bana dokunamaz." fikri zihinlerinde yerleşir. Böylece art niyetli kişiler onların sınırlarını ihlal etmek istediklerinde çocuklar doğal olarak tepki gösterebilir.”

Gençlere Sorduk...

Meryem Haktar (23)

Teknolojinin etrafımızı sarmış olduğu bir devirde samimiyeti yakalayabilmek oldukça zor. Çünkü sosyal ağlarda yapmacıklık empoze ediliyor. O yüzden teknolojiye o kadar gerçek kimliğine kavuşur diye düşünüyorum. Aileden habersiz bir şeyler yapmak samimiyetin sonu olur..

Sağlıklı bir iletişimin olmazsa olmazı samimiyet hakkında ne düşünüyorsunuz? Samimi bulmadığınız davranışlardan bahsedebilir misiniz?

Uğur Şengül (24)

Samimiyet, sağlıklı iletişimin olmazsa olmazıdır. Konu, aile içinde samimiyet olunca; dikkat edilmesi gereken en önemli mesele haline geliyor. Aile hayatı samimi sevgi, saygı ve güvenle devam eder. Ailede sevinç ve üzüntülerin paylaşılmaması, paylaşılmasının gereksiz bulunması samimiyeti engelleyen bir unsurdur. Aile, sevinci de sıkıntıyı da paylaştıkça güçlenir ve birlikte yaşamın huzuru da burada gizlidir.

Songül Kurt (22)

Sağlıklı bir aile yapısı için samimiyet gerçekten olmazsa olmaz bir unsur. Kendi ailede samimiyet hâkimdir fakat herkes duygularını pek dışı vuramaz. Aile fertleri, karşılıklı olarak birbirlerine güven verecek davranışlarda bulunmazsa bu samimiyetsizlik olur.

Ayla Sözer (19)

Bir ailede özellikle yalan işin içine karışırsa bütün içtenliğin bozulacağını düşünüyorum. Ailemle birlikteyken gayet doğal davranırım. Yapmacıklığı da aileme mensup hiçbir bireyde görmedim. Kişi gerçek düşüncelerinin aksini söylerse bunu çok samimiyetsiz bulurum.

Uzmanına Sorduk...

Nazlı Özburun
Uzman Aile Terapisti

Samimiyet, insanın duygularında düşüncelerinde ve davranışlarında tutarlı ve içten olmasıdır. Kendi varoluşuna karşı samimi olmayan insan; eşine, ailesine ve çevresine de samimi olamayacaktır. Kendine samimi olmak ise kendi sınırlarını bilmek ve yaratılmış olmanın bilinciyle hareket etmektir. Samimiyet aile hayatını sahici kılar. Sa-

mimiyetsizlik ise aile hayatını içten içe zehirler.

Samimiyetin belki de en önemli düsturu Hz. Mevlana'nın "olduğun gibi görünmek ya da görüldüğün gibi olmak" sözünde ifadesini bulan içtenlik, aile içi ilişkilerde duygu ve düşüncelerine uygun hareket etmek olarak tezahür eder. Bazı durumlarda yapılan işleri aileden saklamak, gizli para biriktirmek, eşinin

Anne Babalara Sorduk...

Samimi bir aile tablosu için eşinize ve çocuklarınıza karşı dikkat ettiğiniz hususları paylaşabilir misiniz? Samimi bulmayacağınız davranışlar neler olur?

Emine Kandemir (51)

Özellikle olan biten her şeyi eşimle paylaşıyorum. Çocuklarım da bilmeleri gereken şeyleri bilirler. Samimiyet paylaşımlarda saklıdır. Eşler arası gizlenen mevzular olursa bunu hoş karşılamam ve samimi bulmam.

Hasan Özsoy (40)

Eşime ve çocuklarıma karşı oldukça güler yüzlü davranmaya ve kalplerini kırmamaya dikkat ederim. Mesela içten gelmeyen bir gülümseme, samimi bulmayacağım davranışların başında gelir.

Ömer Faruk Bayar (46)

Ailemin fikirlerine önem veririm. Onların isteklerini dikkate alırım ve yapabileceğim bir şeyse yerine getirmeye çalışırım. Birbirimize saygı duyduğumuz için evimizde pek problem olmaz. Saygısızlık yapmamasını samimi bulmam.

Şefika Atabay (55)

Otuz altı senelik evlilik ve aile hayatında gönül kırmamaya özen gösterdim. Yaptığım şeyleri isteyerek yaptım. Gönül kırmamaya dikkat edilmeyen, gerçekten isteyerek yapılmayan işlerin olduğu yuvalarda samimiyetin hüküm süreceğini düşünmüyorum.

haberi olmadan yakın akrabalarına yardım etmek gibi durumlar, aile içinde samimiyeti zedeleyen unsurlardandır. Bununla beraber; aile içi ilişkilerde samimiyet ne kadar önemliyse aile bireylerini zorlayacak, samimiyetten uzaklaştıracak baskıcı ve zorlayıcı yaklaşımlardan titizlikle kaçınmak da o kadar önemlidir. Kişinin benlik algısı ne kadar güçlüyse, haddini bilmekte ne denli ba-

şanlıysa yakınlaşma becerisi de o kadar yüksektir. Kendi insan oluşuna yabancılaşmış kişiler, güvensiz kişiler samimiyet düzeyi düşük ilişkiler yaşarlar. Stratejik davranan, sürekli oyun oynayan, samimi olmayan insanların ilişkileri çatışmalıdır ve yürümez. Aile hayatı; kendimizi ifade edebildiğimiz, içten olabildiğimiz, dertlerimizi paylaşabildiğimiz bir alan olmalıdır. İnsan, ailesine her

noktada güvenebilmelidir. Bunu sağlamak da en başta ebeveyne düşen bir sorumluluktur. Eş ilişkisinde dürüstlük ve içtenlik olduğunda, eşler arasındaki samimiyet çocukları da olumlu yönde etkileyecektir. Sonuç olarak diyebiliriz ki; insana iyi gelen yegâne duygu, aile içinde yaşanan samimiyettir. Başka hiçbir şey, insanı samimiyet kadar iyileştiremez...

KÜLTÜR YOZLAŞMASI: **TİŞÖRT** YAZILARI

“ İnsanlar, giydikleri tişörtlerin üzerinde bulunan yazılar, baskılar ya da resimler ile karşı tarafa mesajlar göndermektedir. Gönderdikleri mesajlar her ne kadar bilinçli olarak gönderiliyor gibi gözükse de yaptığımız çalışmalar sonucunda, maalesef azımsanmayacak kadar kişi giysisinin üzerinde ne yazdığını hiç merak etmediğini, araştırmadığını sadece rengini, modelini beğendiği ya da hediye edildiği için giydiğini ifade etmiştir.”

Her geçen gün gelişen, geliştikçe de değişen dünyamızda maalesef millî ve manevi değerlerimizden her an bir parça kaybediyoruz. Gelişimin, manevi değerlerimizden kopmadan, ayrılmadan da olabileceği gerçeğini bir türlü kabullenemiyoruz. Oysaki birçok ülke, millî ve manevi değerlerinden kopmadan dünyada ilkler arasında girmeyi başarabiliyor.

Kültürümüzden kopuyoruz diyoruz ancak inanın birçoğumuz bu kopmanın, yozlaşmanın farkında bile değiliz. Kültür yozlaşmasının en canlı örneklerinden birisi her gün çevremizde gördüğümüz, üzerimize giydiğimiz, hatta geleceğimizin teminatı çocuklarımızın üzerine giydirdiğimiz tişörtlerdeki yabancı yazılar ve baskılar...

"Bu çalışmanın amacı bakıp görmek; görüp fark etmek yani farkındalık yaratmak..."

İnsanlar, giydikleri tişörtlerin üzerinde bulunan yazılar, baskılar ya da resimler ile karşı tarafa mesajlar göndermektedir. Gönderdikleri mesajlar her ne kadar bilinçli olarak gönderiliyor gibi gözükse de yaptığımız çalışmalar sonucunda, maalesef azımsanmayacak kadar kişi giysisinin üzerinde ne yazdığını hiç merak etmediğini, araştırmadığını sadece rengini, modelini beğendiği ya da hediye edildiği için giydiğini ifade etmiştir. Dolayısı ile üzerinde ne taşıdığını, hangi mesajları gönderdiğini bilmiyor.

Kültür yozlaşmasının bir parçası olan "Tişört Yazıları" konusunu çalışmaya başlamama sebep, bardağı taşıran son damla dediğim ve yaptığım tüm sunumlarda gösterdiğim minik yeğenimin giysisinin üzerinde İngilizce olarak "Ben aç

"Bir başka tişört yazısı ise "Jean Ali", eğer biz dilimize sahip çıkmazsak, çocukluğumuz ilkokul kitabının kırk yıllık kahramanı Cin Ali olur Jean Ali. Bu giysileri üreten firmalar bilinçli ya da bilinçsiz olarak maalesef bu küresel oyunun bir parçası olmakta, kültür yozlaşmasında maşa görevi yapmaktadırlar."

köpeğim" yazısı olmuştur. Böylece tişörtlerin üzerinde bulunan baskı, resim ya da yabancı dildeki yazıları daha detaylı olarak incelemeye başladım. Yapmış olduğum incelemeler ve anket çalışmaları sonucunda ortaya çıkan manzara gerçekten korkunç; kültürümüzle, maneviyatımızla asla örtüşmeyen tişört yazıları, baskıları ve bu şekilde bilinçaltına gönderilen mesajlar...

Yabancı dilde yazılı cinsellik içeren tişörtlere örnek vermek gerekirse; "Erkek arkadaşım kasaba dışında", "Erkek arkadaşım gelmeden öp beni", "Rahatsız etme henüz sarhoş değilim", "Maddiyatçı kız", "Bu gece boşum", "Seni istiyorum", "Erkekler meşhur, başarılı, zenginsiniz! Boştayım" gibi İngilizce yazı yazan tişörtleri giyen insanların ne yazık ki anlamlarını bile bilmeden rahat rahat çarşı pazar geziyorlar. Bir genç camide namaz kıylıyor, tişörtünde ise "Dünyaya İçmeye, Dans Etmeye ve Cinsel İlişki Kurmaya Geldik" yazıyor. Hem millî hem de dinî olarak evlilik kurumu kutsalımızdır, ancak gelin ve damat resminin olduğu ve altında "Game Over" yani "Oyun Bitti" yazısı ile insanlar evlendiği zaman hayatının bittiği vurgulanmakta, evlilikten uzak durul-

ması, birliktelikten yana olunması bilinçaltına işlenmektedir. "Simple Truth" yani, "Basit Gerçek" yazan diğer bir tişört baskısında ise bir erkek ve kadın resmi yer almakta, ka-

"Bu giysileri üreten firmalar bilinçli ya da bilinçsiz olarak maalesef bu küresel oyunun bir parçası olmakta, kültür yozlaşmasında maşa görevi yapmaktadırlar. Bu bağlamda, Türk kültürü ile bağdaşmayan ve asla kabul etmediğimiz bazı yazıları üzerinde taşıyan insanların en azından bu yozlaşmanın bir parçası olmamalarını ve çevrelerindeki kişileri uyarmalarını sağlamak birey olarak hepimizin görevidir."

dının gönlü ile sevdiği, erkeğin ise cinselliği ile sevdiği vurgulanıyor. Cinsellik mesajları içeren o kadar çok tişört yazısı var ki hatta bazıları burda dile getirmekten hicap duymaktayım.

Tişört yazılarında yer alan ve din karşıtı yazılar ve baskılar içeren mesajlar ise gerçekten korkunç, alenen dinî değerler ile alay edilmekte, saf ve masum vatandaşımız ise bu oyunlara alet edilmektedir. Örneklendirmek gerekirse; bir vatandaşımız camiye namaz kılmaya gidiyor ancak tişörtünün arkasında "God is Busy, Can I Help You?" yani "Tanrı Meşgul Ben Yardımcı Olabilir miyim?" yazıyor ve şeytanı temsil eden kırmızı bir kafa resmi var. Ateizme yönlendirmeye çalışan diğer bir tişört yazısı örneği ise "Muhtemelen Tanrı Yok, Endişelenmeyi Bırak, Hayatını Yaşa", "Korku Kul Yapısıdır, Din Korkudur".

Diğer taraftan "Hayat Eğlencedir", "Uyuşturucuya Güven" gibi bireyleri tamamen yaradılış amaçların-

dan uzaklaştıran ve bireylerin bilinçaltılarına olumsuz mesajlar gönderen tişört yazılarının çokluğu ve halkımızın bilinçsizce bu yazıları üzerlerinde taşımaları gerçekten çok üzücüdür. Yabancı dil bölümünde okuyan birisinin, Türkçesi "Kokarca" anlamına gelen İngilizce bir yazıyı, ne olduğunu dahi bilmeden üzerinde taşımasının yorumunu da sizlere bırakıyorum...

Yapmış olduğum sunumlar, röportajlar ve programlarda bana sorulan sorulardan birisi bu tişört yazılarından hangisinin beni en çok etkilediğidir, bu soruya cevabım; hamile bir annenin, tüfeğin dürbün görüntüsünde yer alması ve altında "Bir taşla iki kuş" yazmasıdır. Anne katledildiği zaman, karındaki bebek yani gelecek de yok edilecektir. Bir başka tişört yazısı ise "Jean Ali", eğer biz dilimize sahip çıkmazsak, çocukluğumuz ilkokul kitabının kırk yıllık kahramanı Cin Ali, olur Jean Ali.

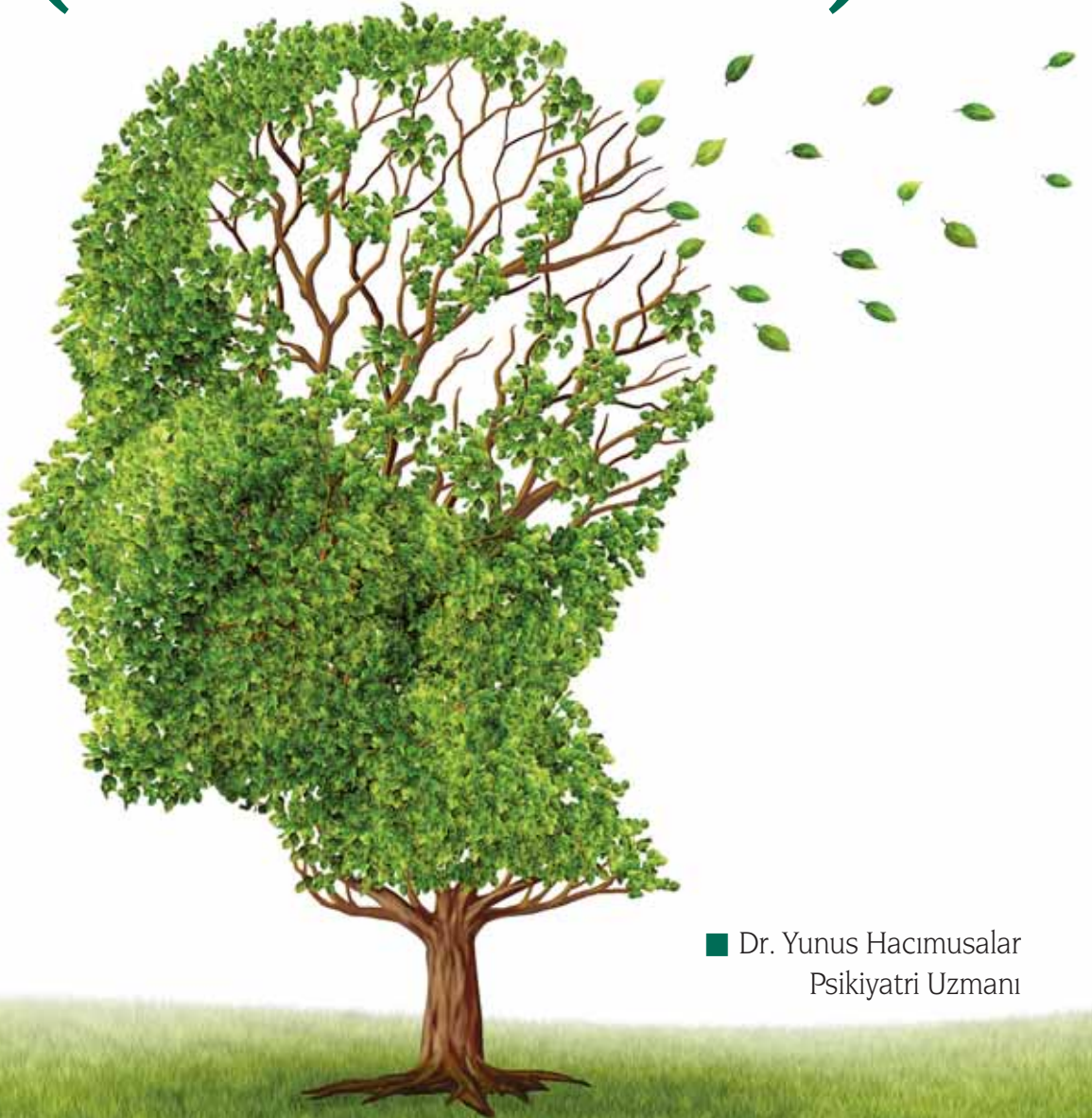
Bu giysileri üreten firmalar bilinçli

ya da bilinçsiz olarak maalesef bu küresel oyunun bir parçası olmakta, kültür yozlaşmasında maşa görevi yapmaktadırlar. Bu bağlamda, Türk kültürü ile bağdaşmayan ve asla kabul etmediğimiz bazı yazıları üzerinde taşıyan insanların en azından bu yozlaşmanın bir parçası olmamalarını ve çevrelerindeki kişileri uyarmalarını sağlamak birey olarak hepimizin görevidir. Maalesef millet olarak hep birileri çıksın bu olumsuzlukları düzeltsin gibi bir düşüncemiz vardır, ancak olumsuz gördüğümüz, düşündüğümüz durumları düzeltmeye birey olarak kendimiz başlasak zaten her şey kendiliğinden düzelecektir. Bu tür konuları tartıştığımızda bizlere en çok söylenen söz "Hocam bu konuda sizlere çok iş düşüyor...", benim cevabım ise "Hayır, sadece bizlere değil, herkese, hepimize çok iş düşüyor, eğer bu tür kültür yozlaşmalarından rahatsızsak, hepimiz taşın altına elimizi koyacağız!"

DEMANS

(BUNAMA)

"Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de insanların yaşam süresi uzamakta, yaşlılıkta görülen hastalıklar da artmaktadır. Halk arasında bunama hastalığı olarak bilinen demans, yaşla ilgili bir hastalıktır; insan ömrü uzadıkça daha sık karşılaşılmaktadır. Demans toplum genelinde 65-70 yaşları arasında ortalama %1,2 oranında görülmektedir. Yaş ilerledikçe hastalığın sıklığı artmakta ve 90 yaş üzerinde %50'ye yakın oranlara ulaşabilmektedir."

■ Dr. Yunus Hacimusalar
Psikiyatri Uzmanı

Demans, kişinin zihinsel işlevlerinde günlük yaşam aktivitelerini bozacak derecede unutkanlık, hesap yapma, dil, muhakeme gibi birden fazla alanda bozulmanın olduğu, sıklıkla ilerleyici ve kalıcı bir hastalıktır.

Hastalıkta unutkanlık yanında, davranış bozuklukları, günlük işlerini yapamama gibi belirtiler de görülmektedir. Demansların bir bölümü erken tedavi ile tamamen düzelebilir. İlaç zehirlenmeleri, beyin tümörü, hormonal hastalıklar, kronik

anemi (kansızlık), kalp yetmezliği, beyin damar hastalıkları, vitamin eksiklikleri (B12 vitamini, folat), alkolizm ve kimyasal zehirlenmeler tedaviyle düzelebilecek demans sebeplerinden bazılarıdır.

Demansların %20-30'unu beyin damar olaylarına bağlı demanslar yaklaşık %60-70'ini ise alzheimer tipi demans oluşturur. Bu nedenle demans dendiğinde sıklıkla alzheimer hastalığı akla gelmektedir.

İnsanların yaşlandıkça mutlaka unutkan olacakları gibi yanlış bir

"Hastalık ilerledikçe hastalar kelime bulmakta sorun yaşadığı için daha fazla 'şey' diyerek konuşur. Evdeki eşyaları nereye koyduğunu bulamazlar, bulamadıkları için eşyalarının çalındığını düşünebilirler. Evden dışarı çıktıklarında evin yolunu bulamayıp kaybolurlar. Adres, telefon bilgilerini hatırlayamazlar."

düşünce nedeniyle birçok hastanın belirtileri ancak hastalık başladıktan yıllar sonra fark edilmektedir. Hastalığın hafif, orta ve ağır dönemi vardır. Hastalığın ilk dönemlerinde özellikle yakın zamanda olan olayları unutma söz konusudur. Hasta hakkında bilgi alınırken unutkanlığının olup olmadığı sorulduğunda, yakınları 'hafızası çok iyi, çocukluğunu, gençliğini hatırlıyor' gibi cevaplar verirler. Gerçekten bu hastalar hastalığın ilk dönemlerinde çocukluklarını, gençlik dönemlerini iyi hatırlarken, sabah kahvaltıda ne yediklerini hatırlayamazlar. Çünkü önce yakın zamanda yaşanan olaylarla ilgili unutkanlık başlar. En son öğrenilen bilgiler ilk önce unutulur, geçmiş bilgiler en son unutulur. Unutkanlık zamanla ilerleyerek geçmişteki bilgilerin, hatta her gün yapılan birçok işin unutulmasına kadar ilerleyecektir. Hastalığın tek belirtisi unutkanlık değildir. Bunun yanında dikkat, eşyaları tanıma, isimlerini söyleme, kelime bulma, okuma, yazma, anlama, eşyaları kullanma, giyinme, alışveriş yapma, araba sürme ve hobiler gibi günlük aktivitelerde de bozulma olur.

Hastalık ilerledikçe hastalar kelime bulmakta sorun yaşadığı için daha fazla 'şey' diyerek konuşur. Evdeki eşyaları nereye koyduğunu bulamazlar, bulamadıkları için eşyalarının çalındığını düşünebilirler. Evden dışarı çıktıklarında evin yolu-

nu bulamayıp kaybolurlar. Adres, telefon bilgilerini hatırlayamazlar. Alet kullanım becerisi bozulduğu için kumandayı, tıraş makinesini, küçük tamir aletlerini kullanamayabilirler. Kıyafetlerini giyme, düğmesini ilikleme, ayakkabısını bağlama, çatal bıçak kullanmada sorunlar yaşarlar. Daha önce kolaylıkla yaptıkları basit hesapları yapamama, yazı yazamama, yüzleri tanıyamama ve bir olay hakkında karar verememe gibi durumlarla karşılaşır. Ayrıca psikiyatrik olarak hastalığın ilk dönemlerinde unutkanlıklarının farkında oldukları için depresyon belirtileri olabilir. Gerçekte olmayan şeyleri görme, aile bireyleri, komşuları ya da başkalarının kendisine zarar vereceği, kötülük edeceği, eşyalarını çaldıkları gibi şüpheleri olabilir. Yerinde duramama, huzursuzluk, çabuk sinirlenme, uyku bozukluğu gibi belirtiler olabilir. Günlük işlerini yapabilmeleri için yardım gerekir. Hareket yeteneği azalır.

"Yaşadığı ortamın kişinin günlük işlerini kolay yapabilmesine imkân vermesi, kendisine zarar verebilecek eşyaların, kaygan, ıslak zeminlerle ilgili düzenlemelerin yapılması, hafızayı arttırıcı resim ve eşya kullanılması önemlidir."

Hastalığın ileri evresinde, çevreleriyle iletişim kuramamaya başlarlar. Bakım ve yaşamlarını sürdürebilmek, beslenebilmek için tamamen başkalarının yardımına gereksinim duyarlar. Hastaların ölümleri genelde demans hastalığından değil, eklenen akciğer enfeksiyonu, idrar yolları ile başlayan ve vücuda yayılan enfeksiyonlar, hareketsizliğe bağlı yatak yaraları, beslenme bozukluğu gibi diğer nedenlerden olur. Yaş arttıkça demans sıklığı artar. Bu hastalık kadınlarda, erkek-

lerden daha sık görülmektedir. Ailede alzheimer hastalığı olanlarda, sık kafa travması geçirenlerde, damar hastalığı ve alkol bağımlılığı olanlarda demans daha sık gözlemlenmektedir.

Östrojen hormonu, Akdeniz tipi diyetle beslenme, bazı romatizmal ilaçların kullanımı, günde en az yarım saat egzersiz yapmak, yabancı dil gibi yeni bir şey öğrenmek ve zihni aktif tutmak demanstan korunmayı sağlayan etkenler arasındadır. Hastalığın tedavisinde; aile eğitimi, psikolojik tedaviler ve ilaç tedavileri uygulanmaktadır.

Ailenin hastalık konusunda bilgilendirilmesi, hastalığın seyri ve tedavi sürecinde karşılaşabileceği güçlüklerin konuşulması ve ihtiyaç duyduklarında destek sağlanması çok önemlidir. Ayrıca hastaya bakım veren kişinin ruhsal ve bedensel hastalıklarının tedavisi de gerekmektedir. İlaç tedavileri ile hastalığın ilerlemesi yavaşlatılabilir, uyku ve davranış bozukluklarının tedavisi sağlanabilir. Hastaların başkalarının bakımına ihtiyaç duyması, eşlik eden diğer hastalıkları, çok sayıda ilaç kullanımı ve bes-

lenme sorunları da tedavide yaşanan zorlukların başında gelmektedir.

Psikolojik Tedaviler

Hastanın yaşadığı çevreye uyumunu ve kendine bakımını kolaylaştıracak zaman ve mekan hatırlatması ile birlikte yaşadığı kişilerin kim olduğu gibi, kişinin çevresinden haberdar olmasını arttırıcı bilgiler verilmesi gerekir.

Yaşadığı ortamın kişinin günlük işlerini kolay yapabilmesine imkân vermesi, kendisine zarar verebilecek eşyaların, kaygan, ıslak zeminlerle ilgili düzenlemelerin yapılması, hafızayı arttırıcı resim ve eşya kullanılması önemlidir. Hastaya bakan kişinin de ruh sağlığının korunması ve desteklenmesi ihmal edilmemesi gereken bir durumdur.

Son olarak, hastanın kullandığı kıyafete görünür şekilde kimlik bilgileri, adres ve ulaşılabilir yakınlarının telefon gibi iletişim bilgilerinin yerleştirilmesi, kaybolma olasılığını azaltmak için alınabilecek tedbirlerdendir.

TÜRKİYE MÜFTÜSÜ

HALİL GÜNENCİ

HOCA EFENDİ

“ Kişisel gayreti her zaman göstererek insanlar kendilerini yetiştirmelidir. İmam-ı Nevevi'nin bir sözü vardır: "İlimle meşgul olmak en büyük taatlerden biridir." Dolayısıyla ilimle meşgul olmamız gerekir. ”

Hocam bize önce tahsil hayatınızdan bahsedebilir misiniz?

Bismillahirrahmanirrahim. Ben 1930 doğumluyum. Mardin'e bağlı bir köyde dünyaya geldim. Babam o köyde imamdı. O zaman Türkiye'nin her tarafı sıkıntılı bir dönem yaşıyordu. Vatandaş manen ve

maddeten zor bir hayat yaşıyordu. Camilerimiz satılıyor, medreseler satılıyor, kapanıyordu, böyle bir hayat vardı. Kur'an okumak ve ezan-ı Muhammedi yasaklanmıştı. Benim babam bir köyde imamdı. Bir gün kimsenin olmadığını düşünerek Arapça ezan okudu. O esnada jandarma köyde imiş, haberi yoktu, geldiler onu yakaladılar, nahiyeye götürüp sorguladılar. Çocukluğumdan çok net hatırladığım sahneler bunlar. Yani böyle bir hayat vardı. Hocalar Kur'an okutamıyordu. Jandarma köye geldiği zaman insanlar ahırlara saklanıyordu. Ben altı yaşında iken Kur'an-ı Kerim'i ve bazı küçük kitapları yine babamdan okudum. On bir yaşında iken tahsilime devam etmek için Suriye'ye gittim. Kader-i ilahî beni oraya sevk etti.

O günün şartlarını düşündüğümüzde kolay bir yolculuk olmamıştır herhâlde. Yanınızda bir büyüğünüz var mıydı Suriye'ye giderken?

Aslında o zamanlar Suriye'ye gidip gelmek çok yapılan bir şeydi. Ben de Suriye'ye dilenmek için giden iki fakir kadınla beraber düştüm yola. Babam imkânları ölçüsünde elime bir miktar para vermişti, bir de Mardin'den ikinci el bir ayakkabı almıştı. Malum, yürüyerek gidiyoruz. Bu ayakkabı bir günlük yürüyüşten sonra paramparça oldu. İkinci gün ayakkabısız devam etmek zorunda kaldım. Suriye'ye geçtiğimizde üzerimdeki kıyafetler de kullanılamaz hâle gelmişti. Yanımdaki parayla bir ceket ve bir yelek aldım. Ayakkabı almaya param kalmamıştı ama çok şükür gitmek istediğim yere varmıştım. Amuda şehrine gittim. Orada iki medrese vardı. Hanefilere mahsus bir medrese ve Şafiilere mahsus bir medrese... Ben Şafii medresesine gittim, orada teyzemin oğlu müderristi, oraya kaydımı yaptırıp okudum.

Orada nasıl, hangi şartlarda kaldınız?

Gayiresmî medreselerde okuduk, resmî medreseler yoktu. O zaman Suriye, Fransız müstemlekesiydi. Fakat okuyanlara yabancı devletler bir baskı yapmıyordu. Alman sa-vaşında Fransızlar mağlup olunca

Suriye'ye İngilizler geldiler. Ne Fransızlar ne de İngilizler vatandaşa karışmıyordu. Okuyan talebeye bir şey demiyorlardı. Ama tabii medresede maddi sıkıntılar had safhadaydı. Medrese hayatımız mahrumiyetle mücadele ederek devam etti. 1941'den 1951'e kadar orada eski usule göre tahsilime devam ettim. Nahiv, sarf, fıkıh, mantık, münazarat, akaid, hadis gibi değişik dersleri eski usule göre öğrendik.

1951 yılında Türkiye'ye dönmüşsünüz...

Ben Suriye'de okurken de zaman zaman Türkiye'ye gelirdim. 1951'de kesin dönüş yapınca Kızıltepe'ye geldim. Orada hayırseverlerin yardımıyla yapılan medrese binasında tedrisata devam ettik. 1954'e kadar vazife yaptım ve oradan askere gittim. Medresede yirmi kadar talebemiz vardı, eski usule göre onları yetiştirdik. 1956'da askerden dönüp aynı medresede hocalığa devam ettim. 1958'de Diyanet'te imtihana girip müftülüğü kazandım, yine medresede hocalığa devam ettim. 1960'da 27 Mayıs ihtilalinden beş ay önce baktım huzursuzluk var, menfi bir şeyler oldu. Oradan ayrılıp müftü olarak Urfa'ya bağlı olan Halfeti'de göreve başladım.

Böylece medrese dışında, resmî bir göreve başlamış oluyorsunuz. Ayrıca medrese hocalığına da devam ettiniz mi?

İki sene müftülük yaptım o küçük ilçede. Tabii orada da medresede ders vermeye devam ediyorduk. Burada bir muhtar bizi rahatsız ediyordu. Gece dersleri gizlice okuyorduk. İki sene sonra Kızıltepe'ye naklim oldu. Kızıltepe'de beş yıl kadar görev yaptıktan sonra bilahare Urfa'ya naklimiz oldu. On yıl orada fiilen müftülük vazifemi yaptım, bu arada medresede dersler vermeye de devam ettim.

Müftülük görevlerinizden aklınızda kalan hatıranız var mı?

Hatıralarımız çok tabii ki. Ama Urfa müftülüğüm sırasındaki bir hatıramı anlatayım. Bir imtihan zamanında adaylardan biri elinde yeni bir teypile çıkıp odama geldi. Önce bir anlam veremedim. Adam biraz da çekinerek bunu hediye olarak

"Ben İslam âlemini geziyorum, mesela Mısır'a çok gidip geliyorum. Orada bulunan Ezher Üniversitesine gidiyorum. Nasıl bizim ilahiyat fakültelerinde Fıkıh, Tefsir, Hadis derslerinde öğrenciler zayıf iseler, Ezher'de de durum aynıdır. Suudi Arabistan'da daha fazla değer veriliyor, orada dersler daha iyidir. Bize göre daha iyidir, fakat yeterli değildir."

getirdiğini söyledi. Ne kadar red-detsem de adam teybi bırakmakta ısrar ediyordu. Belki de yaptığı işin vahametinin farkında değildi. Şabırla davranıyordum ama o kadar ısrar etti ki en sonunda çıkıp gitmezse kendisini polise teslim edeceğimi, gerekirse mahkemeye vereceğimi söyledim. Adam sonunda teybi alıp sınava da girmeden gitti.

Haseki'deki hocalığınız Urfa müftülüğünüzden sonra başladı galiba?

On yılın sonunda zamanın Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı Tayyar Altıkulaç beni davet etti ve "Biz Haseki Eğitim Merkezini açacağız, bizim ilahiyat fakültelerimizde fıkıh, tefsir ve hadis derslerine pek ağırlık vermiyorlar. Biz talebeleri bu konuda iyi yetiştirmek istiyoruz, onun için sizi davet ediyoruz. Urfa müftülüğünü geçici olarak bırakırsınız," dedi. Bu görüşme 1976 yılının başında oldu. Tayyar Bey, Haseki'de görev yapmam için rica edince İstanbul'a geldim. Haseki kursunun ilk devresinde vazifemiz iki buçuk yıl sürdü. Böylece ilk mezunlarını verdi.

O zaman Tayyar Bey'e, ben Urfa'ya dönmek istiyordum dedim. Çocuklar İstanbul'a pek alışamadılar. Fakat yine rica etti kalmam için Tayyar Bey. Bunun üzerine yine devam ettik beş sene, sonra ben de sesimi çıkarmadım, sabırla artık alıştık. Bu arada Urfa Müftülüğü de devam ediyordu. Dokuz sene Haseki'de vazifeye devam ettim. Sonra Tayyar Bey, artık yeter Urfa ile alakanızı kesmenizi istiyordum, dedi. Siz birirsiniz dedim ve beni Diyanet İşle-

ri Başkanlığına Eğitim Uzmanı olarak tayin ettiler. Hayatımız bu... Takriben 33-34 sene benim tedris hayatım devam etti. Esasen 1992'de emekli olmuştum fakat yine de hizmete devam ettik.

Haseki Eğitim Merkezi öğrencilerinizin mezuniyet yıllıklarında sizin için yazdıklarından aklınızda kalanlar var mı?

Evet, genelde derslerde yaptığımız konuşmalardan yola çıkarak yazmıştır öğrencilerimiz. Mesela birinde benim derslerde çok kullandığım bir sözü yazmışlar:

"Tövbe haşa, Şafii böyle söylemiyor." dermişim. Bir tanesinde de şöyle bir hatırayı anlatmışlar: Bir öğrenci sormuş bana: "Hocam, biliyorsunuz Fatiha suresinin sonundaki bir kelimeyi Araplarla biz Türkler farklı telaffuz ediyoruz. Biz Vellezzallin diyoruz, Araplar Veladdallin diyorlar. Hanefi ve Şafii mezhebinde bunun gerçek okunuşu nedir?"

Benim biraz şaşırarak biraz da latife olsun diye verdiğim cevabı yazmışlar: "Gardaşım bunun Haneficesi, Şafiicesi mi olur!" Tabii bunlar güzel birer hatıra olarak kalıyor.

İlahiyattan, Haseki'den bahsettik, biraz fıkıh konusuna değinmiş olduk. Türkiye'deki fıkıh eğitimiyle dünyadaki fıkıh eğitimi karşılaştırır mısınız?

Ben İslam âlemini geziyorum, mesela Mısır'a çok gidip geliyorum. Orada bulunan Ezher Üniversitesine gidiyorum. Nasıl bizim ilahiyat fakültelerinde Fıkıh, Tefsir, Hadis derslerinde öğrenciler zayıf iseler, Ezher'de de durum aynıdır. Suudi Arabistan'da daha fazla değer veriliyor, orada dersler daha iyidir. Bize göre daha iyidir, fakat yeterli değildir. Yani bizim ilahiyatlarımızda yetişen hocalar, Hayrettin Karaman, Bekir Topaloğlu gibiler kendi gayretleriyle dışardan özel derslerle kendilerini yetiştirdiler. Allah'a şükür şahsi gayretleri ile yetişenler var. İlahiyatlarda bir anahatar veriliyor, daha sonra mezun olanlar daha çok şahsi gayretleri ile yetişiyorlar.

Hocam biraz da ailenizden söz açmak istiyorum. Siz yıllarınızı talebe yetiştirmeye adanmış değerli bir hocamızsınız. Evinizde çocuklarınızın terbiyesi için ne gibi metotlar uyguladınız?

Tabii her şeyden önce çocuklara örnek olmak gerekiyor. Buna azami gayret gösterirdim. Bir de yeri geldikçe bir şeyleri öğretmek, yerleştirmek de önemli. Aklıma kızlarımdan biriyle küçükken yaşadığımız bir hadise geldi. Onu anlatayım: Urfa'da müftülük yaptığım sırada kızım altı yedi yaşlarındaydı. Din görevlilerimizden biri, "Kel Hafız" diye tanınırdı. Ailemizdeki çocuklar içinde onu bu kelliğe sıfatıyla en çok anan da bu kızımdı. Birgün bu hoca efendiyle birlikte bizim eve geldik. Kapıyı kızım açtı. Ben de bunu fırsat bilerek hemen "Bak kızım, Kel Hafız amca geldi. İsmi kendisinin önünde söylersen sana elli kuruş verecek." dedim. Tabii kızım utandı, söyleyemedi. Ama Hoca da elli kuruşu çocuğa verdi. Burada yapmaya çalıştığım şey, insanların yüzüne söyleyemeyeceğin bir sözü arkaalarından da söylememeyi öğretmekti.

Halil Günenç Hoca deyince akla hemen fetvalar geliyor. Size telefonla da çok fazla fetva sorulduğunu biliyoruz. Genelde kimlerden ve ne tarz sorular geliyor?

Türkiye'den ve dünyanın her yerinden her çeşit insan arıyor soru sormak için. Her çeşit insan diyor, kimi dinî bilgisi fazla olmayan, içinde bulundukları müşkülü aşmak isteyen insanlar, kimi ise bazı din adamları. Bunlar kendilerine yöneltilen bazı soruların cevabı için ararlar. Tabii bu telefonlar gece gündüz oluyor. Maalesef en çok boşanmayla ilgili sorular geliyor. Böyle sorular karşısında bazen soru soranın problemine bir çözüm yolu bulamadığım için üzüldür, hatasını anlatır, nasihat ederim. Nikâh meselesi çok önemlidir. Esasında hocalarımızın bu konu üzerinde çokça durup anlatmaları gerekir. Bu konuda çok hutbe okunması gerekir. Ayrıca nikâh kıyarken de bunun hocalar tarafından çok iyi anlatılma-

sı gerekiyor. Diyanet'e düşen görev bu boşanma konusunu, nikâh mevzusunu çok iyi anlatmasıdır.

"Samimi olmamız gerekir, işte o samimiyeti, ihlası kaybettik. Ancak, İmam-ı Gazali'nin dediği gibi, "Biz Allah için okumadık, başka şey için okuduk; fakat ilim bizi Allah'a döndürdü." Allah ihlas nasip etsin inşallah."

Son olarak din görevlilerimize veya ilahiyat fakültesinde okuyan öğrencilere kendilerini daha iyi yetiştirmeleri, halka din konusunda daha faydalı olmaları için neler tavsiye edersiniz?

Efendim özel olarak belki ilahiyatta durum müsait olmayabilir, çok ders olduğu için okullarda fıkıh, tefsir, hadis konularında az bilgi veriliyor. O zaman cumartesi ve pazar günlerini iyi değerlendirmeleri gerekiyor. İstanbul'da bu imkân daha fazla mevcuttur. Özel olarak cumartesi ve pazar günleri eski veya yeni hocalardan talebelerin istifade etmeleri gerekir. Eski hocalardan pek fazla kalmadı, çokları vefat etti, fakat ilahiyatta yeni hocalarımızdan kendisini iyi yetiştirenler var Allah'a şükür. İstanbul'da olmayanlar da bulundukları ilde hangi imkânlar varsa onlardan istifade etsinler ki, kendilerini iyi yetiştirebilsinler. Yoksa ilahiyattaki derslerle yetinmek doğru değildir. Kişisel gayreti her zaman göstererek insanlar kendilerini yetiştirmelidir. İmam-ı Nevevi'nin bir sözü vardır: "İlimle meşgul olmak en büyük tatlerden biridir." Dolayısıyla ilimle meşgul olmamız gerekir. Hz. Ali de, "İlim beşikten mezara kadar devam eder." buyurur. İlimle meşgul olmak ibadettir. Bir dinî mesele öğretmek yüz rekât nfile olarak kılınan namazdan daha faziletlidir. Hatta Peygamber Efendimiz Ebu Zer'e hitaben şöyle buyurur: "Ya Eba Zer!

Sen sabahleyin kalkıp Kur'an-ı Kerim'in bir ayetini öğrensen, yüz rekât nfile namaz kılmandan bu daha hayırlıdır." Yani peygamberimizin böyle bir teşviki vardır. Bunun için mademki ben bu mesleğe intisap ettim, öyleyse bu mesleğin hakkı vardır. Bilhassa bu zamanda eski kitaplarla yetinmek de olmuyor. Tabiatıyla bu vazifeyi yapan insanın samimiyetle, ihlasla çalışması gerekir. Eğer bu görevi samimi olarak yapmazsa bunun faydası yoktur. Mademki bu bir ibadettir, bunu Allah için ifa etmemiz gerekir. Yarın ben imam, vaiz, müftü olacağım, maaş alacağım demek için yapılırsa bunun hiçbir faydası yoktur. Yani Allah için okumadıktan sonra bir faydası olmayacaktır. Sadaka da olsa Allah için verilmezse faydası yoktur. Mutlaka dini Allah için halis kılmak lazımdır. Halis olmadıktan sonra faydası yok fakat maalesef bakıyoruz bugün en büyük hedef nedir? En büyük hedef maaştır, para kazanmaktır. Eskiden İmam-ı Nevevi gibi zevat kitap yazıyor, acaba benim bu kitabımı istinsah edecek, yazacak, okuyacak kimse var mıdır diye bekliyordu. Para diye bir şey yoktu o zamanda; fakat şimdi bu zamanda kitap yazsa da en büyük hedef nedir? Para kazanmaktır, Allah rızası için kitap yazılmıyor. Allah bize ihlas-samimiyet versin.

Aslında din görevlilerimiz çok şanslı; bir taraftan geçimlerini temin ediyor, diğer taraftan da yaptığı işle hem kendisine hem de diğer insanlara faydalı olma imkânı buluyor. Niyet samimi olursa hepisi gelecek inşallah.

Hz. Ebubekir, Hz. Ömer, Hz. Osman, Hz. Ali hilafet vazifesini yerine getirdiler. Onlar da beytülmalde maaş alıyorlardı. Fakat onların hedefi maaş almak değildi; samimiyetle İslam'a hizmet etmekte. Bunun için imamımız, vaizimiz, müftümüz eğer dese ki, bu İslami bir hizmettir. Hatta peygamberin birçok vasıfları var. Peygamber bir yerde nübüv-

vet makamına sahipti, bir yerde tebliğ vazifesini yapıyordu, vaizlik yapıyordu vaizdi, müftü idi. Şimdi imam da, vaiz de, müftü de peygamberin makamını işgal ediyor.

İmam camide mihraba geçip namaz kıldırıyor aynen peygamberimizin yaptığı gibi Allah'a yalvarıyor cemaat namına ve cemaat de amin diyor. Yani peygamberin vazifesini yapmak bizim için şereftir. Bu vazifeyi yapan bunu Allah için yapacağım ve bunun karşılığında da geçimimi sağlamak için maaş alacağım diyebilir. "Sizden mükâfat istemeyen kimselere tabi olunuz." buyurur Kur'an-ı Kerim. Onun için samimi olmamız gerekir, işte o samimiyeti, ihlası kaybettik. Ancak, İmam-ı Gazali'nin dediği gibi, "Biz Allah için okumadık, başka şey için okuduk; fakat ilim bizi Allah'a döndürdü." Allah ihlas nasip etsin inşallah.

“Batı Avrupa ülkelerinde bir çocuğun öz ailesinden alınmasını zorunlu kılan genel kural, çocuğun selametinin tehlikeye girdiğine dair güçlü bir endişe oluşmasıdır.”

BATI AVRUPA'DA GENÇLİK DAİRELERİ

Gençlik Daireleri ile ilgili Almanya, Hollanda, Belçika, Fransa uygulamaları gerek Türkiye’de gerekse yaşadığımız ülkelerde oldukça fazla ilgi çekiyor. Zira çocuklarımızın kasıtlı olarak Hristiyanlaştırıldığı yargısı veya ön yargısı, sivil toplum kuruluşlarını, Türkiye kökenli insanlarımız başta

olmak üzere Müslümanları ve içinde yaşadığımız ülkelerin siyaset ve kamuoyunu ilgilendiriyor. Almanya’da bazılarının göre 5.000, bazılarının göre daha az veya fazla Türkiye kökenli çocuğun Alman koruyucu ailelerde bakıldığı iddiası, diplomatik krizlerin de konusu olabiliyor.

Bizi burada ilgilendiren ise ne bu sayının gerçek boyutu, ne de siyasi tartışmaların ne kadarının manipülasyon olduğu, ne kadarının da gerçekleri yansıttığı değil. Bizi ilgilendiren tarafı, bir tane çocuk da söz konusu olsa çocukların neden öz ailelerinde değil de yabancı ailelerde yaşamak zorunda kaldıkları. Bizi ilgilendiren tarafı, bizim örgütlü

Müslümanlar ve bireyler olarak sorumluluklarımızın neler olduğu, ne tür çözümler üretebileceğimiz. Tabii bunun için ilk önce sorunun asıl kaynağını görmek ve hangi ölçüde uğraşmamız gerektiğini tespit edebilmek.

Bir cümle ile özetleyecek olursak, Batı Avrupa ülkelerinde bir çocuğun öz ailesinden alınmasını zorunlu kılan genel kural, çocuğun selametinin tehlikeye girdiğine dair güçlü bir endişe oluşmasıdır. Çocuğun selametinin tehlikede olup olmadığı şu ana başlıklar altında incelenir:

Kötü muamele, istismar var mı?

Fiziksel şiddet; çocuğu hapsedmek, bağlamak, yemekten alıkoymak, psikolojik şiddet ise tehdit, tahkir, korkutmak gibi tavrılardır.

İhmal var mı?

Yetersiz ve sağlıksız beslenme, yetersiz hijyen ve temizlik, bakım-sızlık; çocuğun dikkate alınmaması, sınırsız veya yaşına uygun olmayan medya tüketimi ve çocuğun sevgi ve ilgi görmemesi ihmal olarak değerlendirilir.

Cinsel şiddet var mı?

Çocuk cinsel olarak istismar edilirse, cinsel pratikler çocukta veya çocuğun gözü önünde uygulanırsa, sağlık ve selameti tehlikeye girmiş olur.

Aile içi şiddet var mı?

Aile üyeleri arasında dayak veya psikolojik baskı, şiddet doğrudan çocuğa yönelik olmasa da çocuğun psikolojik olarak sıhhat ve selametini tehlikeye sokabilir.

Çocuk ne zaman aileden alınır?

Bazı bulgular çocukların himaye altına alınmasına sebebiyet verebilir. Çocukta görülebilir bir zarar olması veya böyle bir tehlike bulunması ve bunun çocuğun gelişiminde büyük bir olasılıkla ciddi bir hasara sebebiyet vermesi himaye için yeterli bulgudur. "Yeterli bulgunun karakteristik özelliği, kanıtlanabilmesi, yani zan ve kuruntu olmamasıdır."

"Çocuklar öncelikle akraba olan koruyucu ailelere verilmelidir. Eğer bunlar uygun değilse din, dil ve değer anlayışları yabancı olmayan aileler söz konusu olabilir ki çocuğun ailesine geri dönüşü kolay olsun ve çocuklar koruyucu ailede daha az sıkıntı yaşasın."

Sıkça tekrarlanan ve sebebi açıklanamayan yaralar ve sözde kazalar sebebi ile hastane ziyaretleri, örneğin: morartı, yara izleri, kemik kırılması, yanma izleri vs. gibi gözle görülen belirtiler dışında;

- Aşırı zayıflık veya şişmanlık.
- Vücut temizliğinin eksik olması.
- Ciddi manada elbise kirliliği ve uyumsuzluğu. (örnek: kışın terlikle dolaşmak)
- Diğer şahıslara karşı ağır şiddet veya cinsel taciz.
- Çocuğun devamlı kaygısız veya korkmuş tavır sergilemesi.
- Çocuğun istismara veya ihmali ne işaret eden sözleri.
- Çocuğun yaşına uygun olmayan saatlerde velisiz dışarda bulunması. (mesela gece parkta dolaşması)
- Çocuğun kumarhane gibi tehlikeli mekânlarda bulunması.
- Okula gitme zorunluluğu olan çocuk ve gençlerin okuldan devamlı kaytarması.
- Çocuğun devamlı suç işlemesi.
- İnternette dikkat çeken tutumlar.
- Çocuklara şiddetli kutsayıcı veya pornografik yayınlara izin ve imkân verilmesi.
- Tedavinin engellenmesi veya engelli çocukların desteklenmesi, aşının yaptırılmaması.
- Çocukların tecrit/izole edilmesi. (yaşıtları ile irtibatının kesilmesi)
- Zorla evlilik.
- Ebeveynde madde ve alkol tüketimine işaret eden şuursuz bir hâlin yansıması. (alkol kokusu vs.)

- Velilerin orta veya uzun süreli hastanede kalma durumu.
- Evsizlik.
- Küçük çocuğun sürekli bakımsız veya uygunsuz kişilere bırakılması.
- Çocuğun suçlara ve uygunsuz amellere alet edilmesi. (hırsızlık, dilencilik vs.)
- Evdeki tehlike arz eden durumların giderilmemesi. (açık elektrik kabloları vs.)
- Çocuğun yatağının veya oyuncaklarının olmaması gibi durumlarda çocuğun öz aileden alınması gerçekleştirilir.

Gençlik daireleri eksenli çalışmalar bu sorunlar ışığında değerlendirilmelidir.

Bu nedenle:

Her çocuk huzurlu, mutlu ve koruyucu bir ortamda, ailesinde yaşayıp gelişebilmelidir. Diğer taraftan her aile zor hayat şartlarında olan başka bir aileyi desteklemeli, bunun için koruyucu Türk-Müslüman ailelerinin sayısı artırılmalıdır.

Çocuklar öncelikle akraba olan koruyucu ailelere verilmelidir. Eğer bunlar uygun değilse din, dil ve değer anlayışları yabancı olmayan aileler söz konusu olabilir ki çocuğun ailesine geri dönüşü kolay olsun ve çocuklar koruyucu ailede daha az sıkıntı yaşasın.

Himaye altında olan çocuklar, kökenleri ve dinleriyle bağ ve irtibat kurabilmelidir ki, kimlik ve şahsiyet gelişimlerinde bir dayanıklılık elde etsinler. Bu şekilde psikolojik baskılar da engellenebilir.

İslami kuruluşlar yardımcı ve güvenilebilir ortaklar olarak görülmeli ve (eğer standartlara uyuyorlarsa) eğitim konularında dikkate alınmalıdır.

Bu talepler yanında elbette ailelere ve sivil toplum örgütlerine düşen görev ve sorumluluklar da ihmal edilmemelidir.

RAMAZAN YUMRUTEPE ile

'Kum Sanatı' ÜZERİNE...

“Doğada çok kum var... Fakat hiçbirisi sanat eseri değil; ta ki bir sanatçının eli değene kadar” diyerek çıktım bu yola. Hepimiz topraktan yaratıldık malum; ben de insanoğlunun ham maddesini kullanarak böyle bir sanat icra ediyorum.”

Öncelikle bize biraz kendiniz-den bahsedebilir misiniz?

Ben 1982 Adıyaman Çelikhan doğumluyum. Lise öğrenimim sonrası Gazi Üniversitesi Resim-iş bölümünü bitirdim. Aynı üniversitede mastır çalışmam hâlen devam ediyor. Tez konum ise alanında ilk olma özelliği taşıyan kum sanatı üzerine oldu. Çok yakın bir zamanda tezimin savunmasını gerçekleştireceğim inşallah. Yaklaşık on sekiz yıldır resim yapıyorum. Her türlü teknikte; üç boyutlu, heykel, seramik, yağlı boya, kara-kalem çalışmalarım oldu. Ama son beş yıldır, yani kumla tanıştıktan sonra ciddi anlamda kum sanatına yöneldim.

"Elinizdeki kalem ya da fırça değil; eserinizi yalnız parmaklarınızı kullanarak yapıyorsunuz. Kontrolü zor olabiliyor. Ve asla hata kabul etmeyen bir sanat, çünkü geri dönüşü yok. Yaptığınız bir şeye bir daha müdahale edemiyorsunuz."

Peki, bu sanata nasıl gönül verdiniz? Sizi etkileyen, yönlendiren durumlar nelerdi?

Kum sanatıyla ilk tanışmam yurt dışındayken oldu. Sadece izlediğim üç dakikalık bir video sonrası "Ben de yapabilir miyim?" sorusunu sordum kendime... Hiçbir malzemeyi, hatta kullanılan malzemenin bir kum olduğunu dahi bilmiyordum. Sonrasında deneme yanılma yöntemiyle hiçbir eğitim görmeden, tamamen kendi başıma çalışarak yaklaşık bir buçuk yıl kum üzerine yoğunlaştım. Özel masasını yaptırđım. Tabii eksiklerimiz olsa da bugünkü hâline getirmeyi başardım Allah'ın izniyle. Bu da kolay bir süreç değildi elbette. Elinizdeki kalem ya da fırça değil; eserinizi yalnız parmaklarınızı kullanarak yapıyorsunuz. Kontrolü zor olabiliyor. Ve asla hata kabul etmeyen bir sanat, çünkü geri dönüşü yok. Yaptığınız bir şeye bir daha müdahale edemiyorsunuz.

"Doğada çok kum var... Fakat hiçbir sanat eseri değil; ta ki bir sanatçının eli değene kadar" diyerek çıktım bu yola. Hepimiz topraktan yaratıldık malum; ben de insanoğlunun ham maddesini kullanarak böyle bir sanat icra ediyorum. O yüzden ki izlediğimizde hep kendimizden bir şeyler görüyormuşuz hissine kapılıyoruz. Bizi çeken şey bu (kum) aslında...

Saniyeler içinde kum tanelerinin dile geldiğini görebiliyoruz bu sanatta. Peki, çizdiğiniz herhangi bir konuyla ilgili ön hazırlık süreci nasıl cereyan ediyor?

Bu sanatın bir stüdyo bir de canlı performans kısmı var. Her ikisi için de ayrı ayrı hazırlanmak gerekiyor. Canlı performanslarda öncelikle bir konu belirlemesi yaptıktan sonra bunun hikâyesini yaşıyorum. Sonra tek tek karelerde, elde çizerek konunun storyboardını yani, resimli bir taslağını hazırlıyorum. Kum tezgâhının başında ise her bir kare için kaligrafi oluştuyorum. Ve tabii ki olmazsa olmazlardan biri de müzik bu sanat için. Bunun için her kareye uygun müzikler hazırlanıyor. O şekilde canlı performanslara çıkıyorum.

"Ben yalnız kum sanatında değil sanatın her dalında heves ve heyecanın çok önemli olduğuna inanıyorum. Temel sanatın on sekiz ilkesini barındıran bir sanat kum sanatı... Renk, ahenk, ritim, denge, ton olsun, bu sanatta kumun ışıktaki tek hareketiyle tüm bu ilkeleri saniyeler içinde yakalayabilmek mümkündür."

kum bile bizim kullandığımız kumdan kalın geliyor. Bunun yanı sıra kum tanelerinin iri olmasının bir diğer sakıncası da kum masasını ağırlaştırması. Kum ağır olunca hareketler de yavaşlıyor, kontrol mekanizması zayıflıyor.

Kum sanatı, doğası gereği oldukça duygusal izler bırakıyor izleyenlerde. Kumla resim yaparken neler hissediyorsunuz?

Ben yalnız kum sanatında değil sanatın her dalında heves ve heyecanın çok önemli olduğuna inanıyorum. Temel sanatın on sekiz ilkesini barındıran bir sanat kum sanatı... Renk, ahenk, ritim, denge, ton olsun, bu sanatta kumun ışıktaki tek hareketiyle tüm bu ilkele-

manlı dönemlerinde yazılan divanlarda belirtildiği üzere savaş haritalarının çiziminde kum tezgâhları hazırlanmış. Düşmanın eline geçme olasılığı neredeyse sıfır olduğu için, bu teknik savaş güzergâhlarının, ipek yollarının hemen çizilip silinmesi sayesinde biliniyormuş. Belki de kum sanatının başlangıç noktası burasıdır diye düşünüyorum. Fakat o devirlerde tepeden ışıklandırma yapılmış; biz ise ışıktan alttan kullanıyoruz. Yani o zamanlarda resimsel anlamda olmasa da kumun savaş malzemelerinden birisi olması gerçekten çok ilginçtir.

Günümüze gelindiğinde ise kumun resimsel (figüratif) gösteri sanatı olarak kullanılması, bundan yaklaşık on beş yıl öncesine dayanıyor. Çok yeni bir sanat dolaşısıyla... Ciddi anlamda çalışmalarını takip ettiğim dünya çapında yirmi sekiz kum sanatçısı var. Ben ise 2009 yılının sonlarına doğru başladım bu sanata. Bu süreçte Avrupa'nın pek çok ülkesinde hem eğitim hem gösteri amaçlı performans sergiledik. Yine ülkemizde de artan bir talepten söz etmek mümkün. Üniversitelerin gençlik söyleşilerinde, genç katılımcıların kariyer odaklı panel ve organizasyonlarında bu sanatı anlatmaya ve gençleri teşvik etmeye gayret ediyoruz.

Son yıllarda ekranlarda severek izlediğimiz pek çok projede, özellikle dinî değerlerin tasvir edilmesi noktasında kum sanatına yönelik bir eğilim söz konusu. Bununla ilgili düşüncelerinizi ve yaptığınız çalışmaları anlatır mısınız?

Öncelikle bu alana yönelirken çocuklarla kum sanatına dair bir çalışmam olmuştu. Çocuklara kumla resim yapacağımızı söylemiş; belirlediğimiz alternatif iki konu olan "çöl-deve", "kutup bölgesi-penguen" şeklinde iki ayrı konudan birini seçmelerini istemiştik. Burada çocukların %99'u çöl ve deveyi seçmişti. Bu çok ilginçti tabii. Nihayetinde kumun insanoğlunun ham maddesi olması noktasına bağlıyorum bu durumu ben. Yani bu şekilde olması; kum sanatının insa-

Kullandığınız kumun özelliğine dair neler söylemek istersiniz?

Tabi ki özel bir kum kullandığımı söyleyebilirim. Özellikle sağlık açısından böyle olması gerekiyor. Çünkü doğada ham olarak bulunan kumların içerisinde çok sayıda yabancı madde bulunuyor. Dolayısıyla biz de günde yaklaşık 6-7 saat kum tanecikleriyle haşır neşir olup onu soluduğumuz için sağlık açısından ciddi bir risk altında kalabiliyoruz. O bakımdan kullandığımız kumlar, arındırılmış, temizlenmiş, çeşitli kimyasal maddelerle izole edilmiş, elenmiş kum olma özelliğini taşıyor. Doğadaki en ince

ri saniyeler içinde yakalayabilmek mümkündür. Beni aslında en çok heyecanlandıran da bu olmuştur. O açıdan mesela karakalemde, haftalarca uğraştığım bir çalışmayı on-on beş saniyede yapabiliyorum kum sanatında. Bu başka bir sanat dalıyla yapılabilecek bir şey değil yani.

Dünya genelinde kumun görsel anlamda sanata dönüşmesi ülkemize göre daha mı eskiye dayanıyor?

Zaman içerisinde yaptığım çalışmalarda kum sanatının bizim geçmişimizde var olan, bizden çıkma bir sanat olduğunu öğrendim. Os-

nı dinî motiflere yönelten bir sanat olduğu gerçeğini yansıtmaması aslında... Bunun hikmetini tamamen biz çözümleyemiyoruz ancak galiba sırrı kumda gizli... Çok evrensel, değişik temalı çalışmalarımız da oldu. Ancak dediğim gibi dinî motiflere daha çok bir yönelme söz konusu.

TRT Diyanet Kanalı'nda şu an devam eden ve başlayacak projelerinizden bahsedebilir miyiz?

Geçtiğimiz aylarda "Kumdan kıssalar" ismiyle Kur'an-ı Kerim'de geçen on üç tane peygamberin kıssalarını anlattık. Hz. Âdem'den başlayarak, Hz. İsa, Hz. Davut, Hz. Yunus gibi peygamberlerin kıssalarını tamamladık. Şu an hâlen yayınlanıyor. Bunun devamı niteliğinde on üç bölümlük bir projenin daha çekimleri devam ediyor. 'Annelerimiz' projesiyle Hz. Havva'dan başlayarak Hz. Hacer, Hz. Asiye, Hz. Hatice gibi annelerimize dair metinlerimiz yazıldı. Storyboardları çizim aşamasında. Çekimler tamamlandığında her bir annemizin kumla anlatımı dokuz-on iki dakika arasında yapılmış olacak. Her bir bölüm için yirmiye yakın resim karesi çiziliyor. Her bir kareye uygun müzikler yapılıyor. Arkasından perfore metni okunuyor. Bu defa müzikte öncekilerinden farklı olarak Batı müziğini tercih ettik. Peygamber Efendimizi anlatırken seçilen müzikler çok daha farklıydı. Kumdan kıssalarda da yine biraz daha alışılmışın dışına çıktık. Ama çok özverili çalışmalarla bir bütünlük sağlanmış oldu.

Kum sanatının bireylerin duygu ve düşünce dünyalarına katkısından bahsedelim biraz da...

Şu an Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı himayesinde özel öğrenim gören çocuklar ve kum sanatı üzerine devam eden bir projemiz bulunuyor. Ben bu çalışmaya başlarken kum sanatının çocuklara üst düzey beceriler kazandırdığına inandığım için çıktım yola. Diğer okul derslerine yönelik kumu "Nasıl pekiştireç olarak kullanabiliriz?"i düşündük. Çocuklar için artık görsellik daha çok ön planda bi-

liyorsunuz. Onlar bilgiye çok çabuk ulaşmak istiyorlar. Mesela bu çerçevede İstanbul'un fethiyle, Çanakkale Savaşı'yla ilgili altı dakikalık gösteriler hazırlamıştım. Perforede de konuyla ilgili güzel, kalıcı bir anlatım vardı. Bunları çocuklara izlettik. Defalarca derslerde anlatıldığı hâlde unutulmuş konuların bu dakikalar içerisinde çocukların hafızlarına kazındığına şahit olduk. Sonrasında yapılan değerlendirme anketlerinde, çocuklar bu tarihleri asla unutmayacaklarını ifade etmişlerdi.

Sonuç olarak kum sanatının eğitim amaçlı kullanımının da yaygınlaşması gerektiğini düşünüyorum.

Bu bağlamda ailelerin, çocuklarını kum sanatına yönlendirmeleri hususunda tavsiyeleriniz nelerdir?

Kum sanatı henüz yeni yaygınlaşan ve az sayıda ustası bulunan bir sanat olduğu için öncelikle kendi adıma söyleyebilirim ki, öğrenmek isteyenlere kapımız her zaman sonuna kadar açıktır... Her türlü desteği almak adına istedikleri zaman bize ulaşabilirler. Bunun eğitimini verdikten sonra artık birleştirmenin yapıp ben onu izleyebilmek istiyorum.

Son olarak anlatılmak istenileni daha güçlü ve etkili hâle getiren bu özel sanatın geleceği hakkında neler söylemek istersiniz?

Sanatı ben tüzel bir kavram olarak tanımlıyorum. Dili, dini, ırkı, cinsiyeti olmayan; sürekli gelişen canlı bir kavram olarak görüyorum. Kum da evrensel bir sanat dolayısıyla. Ancak hiçbir zaman rehavette de kapılmamak gerekiyor bununla ilgili olarak. İçini doldurmak ve gelecek nesillere taşımak gerekiyor. Yani siz çalışmadığınız, üretmediğiniz sürece bu sanatın canlılığı, yaşam alanı kısıtlanacaktır.

Kum sanatında kullanılan malzeme hep aynı olsa da her defasında farklı dünyalarla içini dolduruyorsunuz. Bu anlamda kum sanatının çok daha iyi yerlere geleceğine inanıyorum. Sahne gösterilerimizde izleyicilerimizden çok farklı tepkiler alabiliyoruz. Mesela kum masada yaptığım ve dakikalarca uğraştığım bir tabloyu birkaç dakika sonra tek bir el hareketiyle sildiğimde bütün emeklerimin boşa gittiğini düşünemiyor izleyiciler. "Dur yapma niye sildin" diye bağırانları duyuyorum. Ben de onlara üzülmenin yine yaparım diye teselli veriyorum.

Bizim Evin *Temizlik halleri...*

“Bizim evin halleri dedik başlarken... Evimizin bin türlü halinden biri de temizlik değil midir zaten... Bu ayki evimiz köşesinde hayatımızı, sevincimizi, yeri geldiğinde üzüntümüzü, kederimizi paylaştığımız ailemizle ortak yaşam alanlarımız olan evlerimize dair hallerimizi “temizlik” özelinde ele alalım istedik...”

Maddi ve manevi her anlamda başta kendi sağlığımız olmak üzere ailemizi ve toplumu yakından ilgilendiren temizliğin şu an burada 'kitabını yazacak' olmasak da en azından tarifini vermek üzere karınca karınca bir şeyler anlatalım istedik...

Temiz İnsan Temiz Müslüman Temiz Toplum

Gündelik hayatımızın ayrılmaz bir parçası olan temizliğin her yönüyle sağlıklı bir toplum düzeninin inşa sürecinde dinimizin öncelikli esaslarından biri olduğunu unutmamak gerekir. Zira temizlik bir Müslüman için "Allah temizdir, temiz olanı sever" (Tirmizi, Edep, 41.) çağrısının ha-

yata nakşedilmiş halidir aynı zamanda...

Sizin Temizlik Anlayışınız Nasıl?

Kimilerinin gözünde zor bir iş olarak görülür temizlik... Yapılacak çok fazla işiniz olduğunda ne tarafa koşturacağınızı bilememek elbette kolay bir durum değildir... Yine, ne kadar uğraşırsanız uğraşın, ev işlerini yapmak için kendinizi hazır hissetmiyor da olabilirsiniz.

Konuya "üzülmeyin, yalnız değilsiniz" şeklinde klişe bir cümleyle başlamak istemezdik; ancak "sözün bittiği yer" burası belki de... Sizinle aynı duyguları paylaşan ve ev temizliği için kendisine yeterli enerji ve zamanı ayırmayan o kadar çok

kimse bulunuyor ki. Nihayetinde herkesin temizlik anlayışları ve beklentileri farklı olabiliyor.

Kimileri için ev temizliği; odanın yer döşemesi tozlu kablolardan yürünemeyecek hal aldığına ya da pencerenin kenarındaki minik bir serçe fark edilemeyecek şekilde camlar kirlendiğinde başlayabiliyor. Biz bu duruma kısaca temizliği mecburi kılan haller de diyebilir; temizliği bir bakıma yaşam döngüsünün devamı için 'zorunlu hizmet' olarak kabul edebiliriz. Ancak kimileri de var ki, mis kokulu evlerinde düzenli bir temizlik alışkanlığına sahip oldukları halde, gönüllü temizlik elçileri edasıyla temizlikte sınır tanımayabiliyorlar. İşte bu noktada ne eksik, ne de fazla dav-

"Sizler de "sil, süpür, kurula, hep aynı" diyenlerdenseniz ve yoğun iş temposu sebebiyle evinizin temizliğini düzenli bir şekilde yapamıyorsanız bu satırları okumanızda yarar var. Öncelikle temizliğin göreceli bir iş olduğunu unutmamak ve erteleme davranışlarından uzak durmak "temizlik" eylemini bir mantık çerçevesine oturttuğunuz anlamını taşır."

ranışlar sergileyerek her işte olduğu gibi ev temizliğinde de kararı gözetmek; ailemize, sosyal çevremize ve bunların gerektirdiği faaliyet alanlarına riayet etmek ve makul bir çözüm yolu bulabilmek önemli bir çıkarım elbette.

Mevsimsel Geçiş Dönemlerindeki Temizlik Ritüelleri...

Evet, tahmin ettiğiniz gibi bu başlıkta evlerimizde bir türlü bitiremediğimiz yoğun parlatma/ovma dönemlerinden bahsetmek istiyoruz... Bahar temizliği, kışa hazırlık,

bayram öncesi ve sonrası yatak/yorgan, tül/perde, kısacası 'kıyıköşe-dip-kenar' temizliği derken bu geçiş süreçleri neredeyse senenin her ayında, değişen kulvarda devam ediyor... Temizliğin geleksel formlarda sürdürülebilmesi ve tam kapasite bir performansla tamamlanabilmesi için elzem olan(!) ve şuan hemen hepimizin gözünde canlanıveren bir tasvir de yok değil hani! Zira hanım ablaların yazmalarının her iki ucunu başlarına denk gelecek şekilde sıkı sıkıya bağlamaları demek; bir bakıma o işin yarısının bitmiş olduğunu kabul etmek anlamına gelmiyor mu siz söyleyin! Salon, mutfak, banyo fark etmeksizin temizlik ihtiyacından yola çıkılarak şekilleniveren ve çoğu zaman büyük bir iştahla başlanıp yorgunlukla sonuçlanan bir dizi eylemin, radyodan yükselen keyifli bir ezgi eşliğinde havaya girilerek yapılması da asla küçümsenecek bir "gelecek" değil yani...

Sağlıklı Bir Temizliğe Doğru Adım Adım...

Sizler de "sil, süpür, kurula, hep aynı" diyenlerdenseniz ve yoğun iş temposu sebebiyle evinizin temizliğini düzenli bir şekilde yapamıyorsanız bu satırları okumanızda yarar var. Öncelikle temizliğin göreceli bir iş olduğunu unutmamak ve erteleme davranışlarından uzak durmak "temizlik" eylemini bir

mantık çerçevesine oturttuğunuz anlamını taşır.

Evinizde her gün kullandığınız, sık tozlanan ortak kullanım alanlarının temizliği, başlangıç noktanızı oluşturabilir.

Sizi en çok rahatsız eden yer neresi ise toparlamaya oradan başlamak, yapacağınız işin yarısını yapmaya eş değerdir.

Odaların temizlenmesi demek büyük ölçüde dağınıklığın toplanması demektir.

Genel bir toparlama sonrası elektrik süpürgesinin çalıştırılması, ardından mobilya ve diğer eşyaların tozlardan arındırılması ve son olarak zeminin silinmesi ile standart ölçülerde bir temizlik düzeni sağlanmış olur. Unutulmamalıdır ki kirli ve havasız bir ortam vücudumuzda olduğu kadar zihnimizde de olumsuz duygular bırakır...

Hangi Temizlik Ürünlerini Kullanalım?

Zor bir zanaattır dedik temizlik için... İster ev hanımı ister çalışan bir hanım veya bey olun hiç fark etmez temizlik emek ister, güç ister, sabır ister... Tüm bunların yanı sıra sünger ister, deterjan ister... Market raflarında rengârenk ambalajlarla göz dolduran yüzlerce ürün (parlatıcı, yumuşatıcı; yağ, kireç, pas çözücü vd.) varken bunların hepsine sahip olmak asla temiz bir eve sahip olacağınız anlamına gelmiyor. Zira kullandığınız ürünlerin kimyasal içerikleri ne kadar az olursa sağlık açısından daha az zarar görmüş oluyorsunuz.

Burada dikkat edilmesi gereken nokta şu olabilir; "Ben bu temizlik ürününü satın alıyorum ancak bunun yerine doğal temizlik malzemeleri de işimi görür müydü acaba? Aynı temizliği sirke, boraks ya da diğer basit çözümlerle hem daha ekonomik hem de daha sağlıklı bir şekilde sağlayabilir miydim?..." Sonuç olarak hemen hepimizin evinde ihtiyaca(!) binaen satın alınarak, dolaplara sığdırılmaya çalışılan markalı deterjanlara bir de bu gözle bakılmasını tavsiye ediyoruz.

Temizlikte Yapılan Yanlışlar ve Öneriler

Kimilerimizin bilmediği, kimilerimizin de bildiği halde ihmal ettiği pek çok 'temizlik ihlali' söz konusu olabilir... Zira geçtiğimiz yıllarda Hacettepe Üniversitesinde konuyla ilgili yapılan bir araştırma, kadınların yarıdan fazlasının temizlik kurallarına uymadan iş yaptıklarını ortaya koymaktadır. Buna göre akciğerler ve cildimiz başta olmak üzere sağlığınıza doğrudan zarar verecek ihmaller, temizlik yapılacak mekânın havası, kullanılan toz ve yer bezlerinin arındırılması, süpürge tercihi, çöplerin toplanması ve istifi konuları, kadınların doğru ve bilinçli hareket etmeleri gereken öncelikli alanlar olarak belirlenmiştir. Bizler de buradan yola çıkarak bir liste halinde yapılması ve yapılmaması gereken davranışları sıralayalım istedik:

Öncelikle sağlığı tehdit edecek kimyasal maddeler yerine (mümkün mertebe) alerjik maddede içermeyen ürünleri tercih edin, eldiven kullanın ve kimyasal gaz içeren havayı solumamaya dikkat edin.

Temizlik yapacağınız ortamın havalandırılmasına özen gösterin.

◆ Ağır işlerinizi enerjinizin yüksek olduğu zamanlara bırakın.

◆ İşleri biriktirip aynı günde pek çok işin üstesinden gelmeye çalışmak yerine günlük en az yarım saatinizi yapacağınız işlere ayırın.

"Ev temizliğini zorunlu bir süreç olmaktan çıkarıp kişisel bakımınız kadar önemli bir iş olarak görün; temizliği aileniz ve sevdiklerinizle bedenlen ve ruhen sağlıklı bir iletişimin parçası olarak değerlendirin."

◆ Mutfak, banyo gibi ortak kullanım alanlarının temizliğini günlük olarak yapın.

◆ Deterjanlı, sabunlu yüzeyleri temizledikten sonra iyice duruladığınızdan emin olun.

◆ Temizlik sonrası ıslak zeminleri kurulayın, nem ve rutubet oluşmaması için gereken önlemleri alın.

◆ Temizlik sırasında kullandığınız bezleri çok iyi yıkayın ve başka amaçlarla mutfak ve diğer yerlerde kullanmayın.

◆ Çöplerinizi ağız kapalı kutularda tutun, bekletmeden günlük olarak boşaltın, bu kutuları haftada en az bir kez deterjanlı suyla yıkayın.

Gelişigüzel bir temizliğin daha fazla bakteriye neden olabileceğini unutmayın. Yatak, yastık ve yorganlarınızda, halı ve battaniyelerinizde oluşabilecek gözle görünmesi mümkün olmayan mite ve akarlar karşı dikkatli olun. Bunun için eşyalarınızı düzenli aralıklarla havalandırın ve yıkayın...

◆ Fazla kir ve toz tutan eşyalar almamaya özen gösterin.

◆ Temizlik sırasında kaldırdığınız ağır bir yükün, yapacağınız ani, yanlış bir hareketin omurga sisteminize ve eklemelerinize zarar verebileceğini unutmayın.

◆ Tüm bu uğraşlarınızın aynı zamanda sağlıklı bir yaşam için metabolizmayı hızlandırmaya yardımcı olduğunu ve bedenin zinde kalabilmesi için hareketin önemli olduğunu unutmayın.

◆ Evinizde hasta, yaşlı veya bebek varsa daha dikkatli ve bilinçli bir temizliğe ihtiyaç olduğunu aklınızdan çıkarmayın.

Sonuç olarak ev temizliğini zorunlu bir süreç olmaktan çıkarıp kişisel bakımınız kadar önemli bir iş olarak görün; temizliği aileniz ve sevdiklerinizle bedenlen ve ruhen sağlıklı bir iletişimin parçası olarak değerlendirin.

Temizliğin; insana kendini hafifletmiş, huzurlu ve sakin hissettiren nadir duygulardan biri olduğunu unutmamamız, işi de fazlaca abartıp bir takıntıya dönüştürmememiz temennisiyle hepinize kolaylıklar diliyoruz.

HANIMLARIN HATİBİ:

Esmâ Binti Yezid

(R.Anha)

Günlerdir kafasında türlü sorular dolaşıyordu, ancak hiç birine bir cevap bulamıyordu. Düşünüyordu, çabalıyordu, kendisini teskin etmeye çalışıyordu, ancak hiçbir şey onu tatmin etmeye yetmiyordu.

Gençti Esmâ, gencecikti. Gençliğinin verdiği heyecanın yanında, kabına sığamayan bir yapısı vardı. Zekiymi, atılgandı, cesurdu. Bir o kadar da açık sözlüydü, düşündüğünü en güzel şekilde kalıba dökmelerini bilir, kendisini ifade ederdi.

Bununla birlikte, kaç zamandır kendi kendine konuşuyordu, kimselere açamadığı derdine kendisi bir hâl çaresi bulmak için çabalıyordu. Ancak ne yapsa boş, evin işleri yine üstündeydi, çocukların bakımı bütün zamanını alıyordu. Allah Resulü'nün yanındaki sahabenin neredeyse tüm vakitlerini onunla birlikte geçirme imkânları varken; o ya yemek yapıyor, ya ip eğiriyor, ya diğer işlerle ilgileniyordu. Erkekler kadar ibadete zaman ayırma fırsatı olmadığı gibi Allah yolunda cihatta da onlar kadar aktif rol alamıyordu. Hepsini bir bir düşündü, içinde biriktirdi. Oysa Esmâ, Ensar hanımlarının ileri gelenlerindendi. Allah Resulü'ne ilk biat edenlerdendi. Akşamla yatışı arasında bir vakitte, Allah Resulü'nün huzuruna varışı, ona biat edişi, onun "Size İslam üzere hidayet veren Allah'a hamd olsun, ben sizinle biat ettim" deyişi hâlâ gözlerinin önündeydi. (İbn Sa'd, et-Tabakât, VIII, 12.)

Böyleyken neden Allah Resulü'ne halini arz etmiyor, sorularını ona yöneltmiyordu? Etrafında kendisi gibi düşünen Ensar hanımlarının varlığı da kendisine cesaret verince, soluğu Allah Resulü'nün yanında aldı. Resul-i Ekrem, her zamanki gibi ashâbı ile beraberdi. Esmâ, sözlerine ashâbın dilinden düşürmediği şu cümle ile başladı: "Anam babam sana feda olsun ya Resulallah!" dedi. Sonra devam etti:

"Ben sana kadınların elçisi olarak geldim. Allah seni bütün erkek ve kadınlara peygamber göndermiştir. Biz sana ve senin Rabbine iman ettik. Kadın olduğumuz için evlerinizde kapanıp kalmış, nefislerinizi tatmin etmiş ve çocuklarınızı karnımızda taşımışızdır. Siz erkekler ise cuma namazı kılmak, camiye ve cemaate çıkmak, hastaları ziyaret etmek, cenazelerde bulunmak, birden fazla hacca gitmek gibi hususlarda bize üstünlük sağlamış bulunuyorsunuz. Bütün bunların en önemlisi Allah yolunda cihat etmektir. Fakat siz hac veya umre için yahut düşmanla savaşmak üzere evinizden çıktığınız zaman mallarınızı biz ko-

ruruz, iplik eğirip size elbise yaparız, çocuklarınızı besleriz. Buna göre bizler sizin kazandığınız hayır ve seaplarda size ortak olamaz mıyız?"

İşte bu kadardı; Esmâ, içinde biriktirdiği ne varsa Allah Resulü'ne arz etmiş, rahatlamıştı. Resul-i Ekrem de onu ciddiyetle dinledikten sonra, yüzünde etrafını aydınlatan gülümsemesiyle oradakilere şöyle dedi:

"Siz bir kadından, din konusunda sorduğu bir soruda bundan daha güzel söz işittiniz mi?" Sonra da bir kadının eşiyle güzel geçinerek sıcak bir yuvaya sahip olmasının, az önce saydığı bütün üstünlüklere denk olduğunu söyledi. Bu haberi diğer bütün hanımlara ulaştırmasını isteyen Allah Resulü, hem Esmâ'nın hem de bütün hanım sahabilerin içini rahatlatmıştı. Bu günden sonra da Esmâ "hâ-tibetü'n-nisâ/ Kadınların sözcüsü" olarak anılır oldu. (İbnü'l-Esîr, VII, 19.)

O, hanımların sözcüsüydü. Hanım sahabilerin içlerinden çıkamadıkları bir durum olduğunda veya kendi özel durumlarıyla alakalı Allah Resulü'ne iletmek istedikleri soruları bulduğunda Esmâ devreye girerdi. Hz. Aişe'nin de yakın arkadaşlarından olunca, sık sık hane-i saadete gelme imkânı elde eder, bunu ilme olan merakını, öğrenme arzusunu gidermek için fırsat bilirdi. Yine bir defasında, hanımların özel hâlleriyle alakalı bir soruyu Hz. Peygamber'e yöneltmiş, Hz. Aişe de onun bu tavrını takdir ederek, "Şu Ensar kadınları ne iyi kadınlardır! Utanma duygusu onları, dini (hükümleri) sorup öğrenmekten alıkoymuyor." demekten kendini alamamıştı. (Müslim, Hayız, 61.)

Esmâ'nın öğrenmeye olan bu merakı, Hz. Peygamber'in hadislerini zihnine naksetme konusunda da kendini gösterdi ve seksen bir rivayet, onun ağzından nakledilerek bugüne geldi. Esmâ, ilim konusunda gösterdiği cesaret kadar cihatta da şecaat sahibi idi. Esmâ'nın gözleri Mekke'nin ve Hayber'in fethini gördü. Gözler, Esmâ'nın Yermük'te nasıl cesurca savaştığına şahit oldu. Esmâ binti Yezid, Müslüman bir kadının yuvasında, ilimde ve irfanda, yeri geldiğinde savaş meydanında cesaretiyle, mertliğiyle, gözü pekliğiyle nasıl örnek olabileceğini tüm Müslümanlara gösterdi.

SAATİN TİK TAK'LARINDA ERİYEN ZAMAN

“ Müslümanın zaman mefhumunun en bariz emarelerinden birisi olan saat aslında ölçülebilir bir şey değil, tam tersine yaşanılır bir şey imiş. Zamanı sadece içindeki metalik aksamıyla yürüten çarka indirerseniz, saat durur, zaman biter. Hâlbuki saat yürüyen zamanın pusulasıdır.”

Saatın sadece saat olarak kalmayıp, zamana dokunuşuna/zamanı dokuyuşuna, hatıraları nakış nakış işleyişine en güzel örnek Ahmet Haşim'in "Müslüman'ın Saati" yazısı olsa gerek. "Eskiden kendimize göre yaşıyışımız, düşüncümüz, giyinişimiz; dinden ve gelecekte hayat alan bir zevkimiz olduğu gibi bu hayat üslubuna göre de saatlerimiz ve günlerimiz vardı. Müslümanın gününün başlangıcını şafağın parıltıları, nihayetini de akşamın ziyaları tayin eder. Maddeden sağlam kapaklar altında saklı tutulan eski masum saatlerin yelkovanları, yorgun böcek ayakları tarzında, güneşin sema üzerindeki hareketiyle az çok ilgili bir hesaba uyarak saat minesinin rakamları üzerinde yürürler; sahip-

lerini, zamandan aşağı yukarı bir sıhhatle haberdar ederlerdi. Zaman sonsuz bahçe; saatler orada açan, gâh sağa gâh sola meyleden güneşten rengârenk çiçeklerdi. Ziyada başlayıp ziyada biten, on iki saatlik, kısa, hafif, yaşanması kolay bir günümüz vardı. Müslüman'ın mesut olduğu günler, işte bu günlerdi; şerefli günlerin olaylarını bu saatlerle ölçtüler." (Dergâh, c.I, nr.3, 16 Mayıs 1337/1921.)

Müslümanın saati

Müslümanın zaman mefhumunun en bariz emarelerinden birisi olan saat aslında ölçülebilir bir şey değil, tam tersine yaşanılır bir şey imiş. Zamanı sadece içindeki metalik aksamıyla yürüyen çarka indirerseniz, saat durur, zaman biter. Hâlbuki saat yürüyen zamanın pusulasıdır. Ahmet Haşim yine devam

"Artık fecri, yalnız kümeslerimizdeki dargın ve mağrur horozlara bıraktık. Şimdi Müslüman evindeki saat, başka bir âlemin vakitlerini gösterir gibi, bizim için gece olan saatleri gündüz, gündüz olan saatleri de gece renginde gösteriyor."

eder: "Şimdi heyhat, eski saatle beraber akşam da, fecir de bitti. Birçoklarımız için fecir, artık gecedir ve birçoklarımızı güneş, yeni ve acayip bir uykunun ateşlerinden, eller kilitli, ağır çarpılmış, bacaklar bozuk çarşafı dolanmış, kıvrılırken buluyor. Artık geç uyanıyoruz. Çünkü hayatımıza sokulan yeni ve fena günün eşliğinde çö-

melmiş, kin, arzu, hırs ve haset sürülerinin bizi ateş saçan gözlerle beklediğini biliyoruz.

Artık fecri, yalnız kümeslerimizdeki dargın ve mağrur horozlara bıraktık. Şimdi Müslüman evindeki saat, başka bir âlemin vakitlerini gösterir gibi, bizim için gece olan saatleri gündüz, gündüz olan saatleri de gece renginde gösteriyor. Çölde yolunu şaşırانlar gibi, biz de şimdi zaman içinde kaybolmuş kimseleriz."

Muvakkithaneler, kum saati, su saati ve saat kuleleri...

Bu işin tarihî serencamına bakmak belki de en doğrusu... Özellikle Osmanlı'da büyük bir ehemmiyet arz eden saat olgusu, muvakkithanelerle belirginleşmiştir. Daha önce-leri zaman kavramı güneş saati, kum saati, su saati ile belirlenirken;

mekanik saatlerin hayata girmesi, işi daha da kolaylaştırmış; sonunda Sultan Abdülhamid döneminde yaygınlaşmaya başlayan saat kuleleri, zaman kavramını daha belirgin kılmış.

İlk saatler, kıymetli ustalar

Kadranlarındaki yazıları Osmanlıca yazmak, önemli kimselerin portrelerini, Boğaziçi, Haliç, Gökusu vb. yerlerin resimlerini cep saatlerine resmetmek, mine işi yapmak için özel olarak İstanbul'a gelip yerleşmiş sanatçılar var. Bugüne kadar gelen en eski mekanik Türk saati 1650 yılında saatçi Şahin tarafından yapılan ve Topkapı Sarayı'nda sergilenen saat olarak gösterilir. Topkapı Sarayı saat koleksiyonlarında bulunan 17, 18 ve 19. yüzyıllara ait Türk saat ustalarının yaptığı saatleri görmek mümkün.

Özellikle 17. yüzyıl Türk saatleri çok işçilikli, çok incelikli eserler. Mustafa Aksarayî'nin saati, Şeyh Dede'nin saati, Bulugat'ın saati gibi. 18. yüzyılda ise Saray saatçibaşısı olan Abdurrahman Çelebi gibi bir ustanın, Derviş Yahya'nın, Seyit Mustafa'nın, Edirneli İbrahim'in saatleri bu dönemde dikkat çekiyor. 19. yüzyılda mekanik saatçilik zirveye ulaşmış olup, büyük saat ustalarından Ahmet Eflâki Dede bu dönemde çok ayrıcalıklı saatler yapmıştır. Oğlu Hüseyin Haki'nin de kendisi gibi saat ustası olması ve yine saat ve saatçilik tarihimiz için numunesi az rastlanır eserler veren isimlerden birisi olması sebebiyle büyük bir kazançtır bizler için. Her biri birer şaheser olan saatler bugün Dolmabahçe, Topkapı, PTT müzesi gibi mekânlarda sergileniyor. (Gürbüz, s.57.)

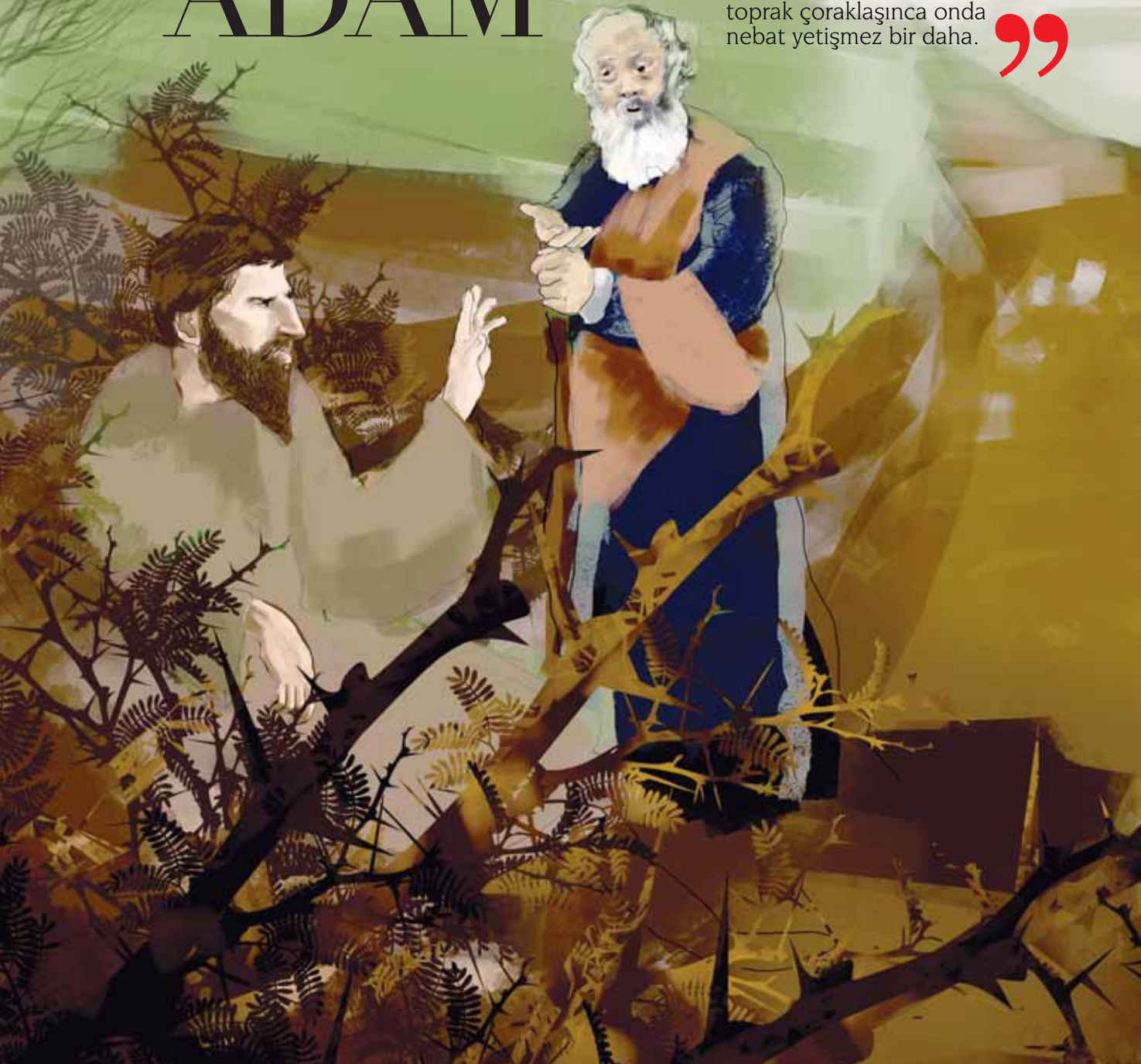

Eski(me)yen saatler, eski(me)yen zamanlar...

Düneye dair saatleri, bugün sadece müzelerde uzaktan görme imkânına sahibiz. İşin belki en hazin tarafı, eski(me)z saatler durduğunda çalıştıracak ustalardan dahi yoksunuz. Zaman, yaşanılan her dönemde kendi hükmünü icra eder. Biz saatleri bir aksesuar aracı ya da zamanı tüketim aracı olarak gördüğümüz müddetçe saat bize çok şey söylemeyecektir. Zamanın neler söylediğini, söyleyebileceğini ve ince dokunuşlarla metale ses verip işlendiğini temaşa için, en yakın Osmanlı bakiyesi bir eseri ziyaret etmeniz yeterli olacaktır.

DİKEN EKEN ADAM

“Gençlik; mamur, tavanı adamakıllı yüksek, dört duvarı sapasağlam bir eve benzer der Hz. Mevlana. Yemyeşil terütaze meyvelerini hiç esirgmeden veren bir bahçe gibidir gençlik. Toprak çoraklaşmadan, meyvesini yetiştirirse ne mutlu o kişiye! Zira toprak çoraklaşınca onda nebat yetişmez bir daha.”

Kavak yelleri misali savru-
lan gençlik zamanları,
ancak usulca yitip gitti-
ğinde kıymeti anlaşılır ki,
artık iş isten geçmiştir. İn-
sanoğlunun; gücü kuvveti, akli
kavrayışı yerindedir amma bu ser-
mayeyi nasıl da har vurup harman
savurur! Hiç bitmeyecek baharlar
gibi her dem bu tozpembe dün-
yasında yaşayıp gidecek sanır...
Hazanlar hatıra bile getirilmez,
kışlar hesap edilmez, gecelerin
karanlığı unutulur hep... Deli gibi
akan gençlik kanı, kendi hayalha-
nesinde kumdan bir dünya inşa
eder. Bu heyula içerisinde bir de
bakar; gençlik artık mazide kalan
hoş bir hatıra gibi asılı kalmıştır
kahverengi çerçevece...

Gençlik; mamur, tavanı adamakıl-
lı yüksek, dört duvarı sapasağlam
bir eve benzer der Hz. Mevlana.
Yemyeşil terütaze meyvelerini hiç
esirgmeden veren bir bahçe gi-
bidir gençlik. Toprak çoraklaşma-
dan, meyvesini yetiştirirse ne mut-
lu o kişiye! Zira toprak çoraklaşın-
ca onda nebat yetişmez bir daha.
İhtiyarlık günleri gelip çatmadan,
boynunu liften yapılmış ipe bağ-
lamadan, yüzü buruşup kerten-
kele sırtına dönmekten, kaşları
eğer kuskunu gibi aşağı düşmeden,
gözünün ferisi sönmeden, dişleri
kesmez olup tat alamaz hale gel-
meden kıymetini bilmek gerekir
gençliğin.

Hani tatlı sözlü amma kötü huylu
adamın meselinde anlatır ya Hz.
Mevlana. Yollarına diken ekmiş
bu aksi adam. Gün gelmiş bu di-
kenler büyümüş yoldan gelip ge-
çenleri rahatsız eder hale gelmiş.
Her geçen dikenleri sökmeye için
uyarmış adamı, ama serde gençlik
var ya, adam elbet sökerim bir gün

diye biteviye ertelemiş diken sök-
me işini. O, şikâyetlenenlere "ya-
rın yarın" dedikçe dikenler daha bir
büyüyüp serpmekte ve yere kök
salmaktaymış. Bu haliyle de in-
sanların ayaklarını yaralayıp, elbi-
selerini yırtmaktaymış.

Canları yanan insanlar da durur mu
yerinde; bir iki derken şikâyetler
şehrin valisine kadar uzayıp gitmiş.
Bu haddini bilmez, halden sözden
anlamaz dikenli adamın karşısına
dikilmiş vali:

- Evladım sök şu dikenleri, bak yok-
sulların ayakları yaralanıp, elbise-
leri yırtılıyor, bir an önce sök bu za-
rarlı dikenleri!

Adam ise akli bir karış havada,
gençliğinin verdiği güvenle işi er-
teleme peşinde umursamaz bir
edayla valiye:

- Efendim bir hayli gün var, bugün
olmazsa yarın mutlaka sökerim, de-
miş.

Bunu duyan valinin tepesi atmış ve
adama nasihatle bulunarak işin ha-
kikatini göstermek istemiş:

- Hayır, acele davran, işi savsakla-
ma. Sen bu işi yarın görürüm di-
yorsun ama şunu bil ki gün geç-
tikçe o dikenler daha ziyade yeşer-
iyor, dikenini sökecek olan sen ise
ihtiyarlayıp aciz hale geliyorsun.
Hâlâ görmüyor musun şu hakika-
ti; diken kuvvetlenmekte, büyü-
mekte, yeşermekte iken dikenini sö-
kecek kişi olan sen ise ihtiyarla-
makta, kuvvetten düşmekte. Sen
Çabuk ol, zamanını boşa geçirme!

Bir anlayabilse diken eken adam;
her dikenin ruhumuza, kalbimize
doğru kök salan kötü huylardan,
günahlardan biri olduğunu! Terki ne
kadar geciktirilirse o kadar hasar
meydana getirip manevi hayatımızı

ve insani ilişkilerimizi mahvettiği-
ni! Kötülük sâridir, çabucak sirayet
eder ve kuvvetlice kök salar her bir
zerremize. Bir gün nasıl olsa bun-
ları söker atarım içimden dediğin
an, tüm benliğini kapladığını ve on-
ları oradan sökmeye mecalinin
kalmadığını tahassürle görürsün...
Beli bükük, güçten kuvvetten düş-
müş bir pirifânî hangi takatle aşıl-
ar dikenlere gül aşısını? Mecali de
yoktur iyiyi kötünden ayıklayıp te-
mizlemeye! Diken ekenler çoktur
amma asıl marifet onları gül bah-
çesine çevirmektir, narı nur eyle-
mektir vesselam.

En sık karşılaştığımız enfeksiyonlardan:

Sinüzit

Burun çevresindeki kafa kemiklerinin içinde yer alan ve içerisi hava dolu olan boşluklara sinüs adı verilir. Bu boşlukların enfeksiyonuna ise sinüzit denir. Bu boşluklar yanak bölgemizde, alın bölgemizde ve gözlerin arasında yer alır. Bütün bu sinüsler, bir delik aracılığı ile burun içine açılırlar. Buruna açılan bu delikler sinüslerin içerisine hava giriş çıkışını sağlarlar.

Burun ve sinüsler, bakteri ve virüslerin sık sık yerleşip iltihap yaptığı bölgelerdir. Normal havalanan ve çalışan bir sinüste enfeksiyon kolaylıkla oluşmaz. Eğer sinüsün normal çalışmasına ve havalanmasına engel olacak bir durum varsa kolaylıkla sinüzit gelişir. Sinüzit en çok nezle, grip gibi üst solunum yolu enfeksiyonları

sonrası gelişir. Bu tür enfeksiyonlarda sinüslerin burun içine açılan delikleri ödem nedeniyle kapanır ve sinüs salgıları burun içine boşalamaz. Ayrıca sinüslerin havalanması da bozulur. Bunun dışında sinüs deliklerini tıkayan alerji, burunda kemik eğriliği, burun eti büyümesi, yabancı cisim, çocuklarda geniz eti büyümesi gibi durumlar da sinüzit gelişmesini kolaylaştırır.

Sinüzitin en belirgin ve en çok görülen bulguları burun tıkanıklığı, burun geniz akıntısı, yüzde dolgunluk, basınç hissi ve koku almada bozukluktur. Burada görülen akıntı koyu sarı-yeşil bir akıntıdır. Bunlara ilave olarak ateş, boğaz ağrısı, öksürük, ağız kokusu ve baş ağrısı görülebilir. Sanılanın aksine sinüzitte klasik baş ağrısı nadiren görülür. Hissedilen daha çok, özellikle öne eğilmekle artan yüzde olan bir basınç ve dolgunluktur.

Sinüzit tedavisinde hedeflenen amaçlar; hastalığın süresini azaltmak ve şikâyetlerin rahat geçmesini, komplikasyonların önlenmesini sağlamak ve hastalığın tekrarlayıcı ve müzmin olmasını engellemek olarak sıralanabilir. Tedavi edilmeyen sinüzitler, yakın komşuluk nedeniyle göz içi ve çevresinde veya beyin içinde ve beyin zarlarında enfeksiyon ve apse oluşumuna yol açabilmektedir.

Sinüzit tedavisinde, bakterilerin yok edilmesi ve sinüslerin buruna açılan deliklerinin açılması sağ-

lanmalıdır. Bu delikler açılmazsa ve sinüsler havalanmazsa tedavi zor olabilmektedir. Bakterilerin yok edilmesi antibiyotiklerle olur. Doktor gözetiminde antibiyotik tedavisi en az 10 gün hatta bazen 15-20 gün sürebilir. Burun spreyleri 5 günden fazla kullanılmamalıdır. Tuzlu su ya da serum fizyoloji ile burun içinin yıkanması hem güvenli hem de şikâyetleri azaltıcı etkili bir tedavi yöntemidir. Tedaviye cevap alınmayan durumlarda sinüziti kolaylaştıran başka faktörlerin varlığı araştırılır ve uygun şekilde tedavi edilir. Sinüzit ameliyatında en önemli amaç, sinüs ağızlarının açılmasını sağlamak ve sinüslerin içini temizlemektir.

Burun ve sinüsler, bakteri ve virüslerin sık sık yerleşip iltihap yaptığı bölgelerdir. Normal havalanan ve çalışan bir sinüste enfeksiyon kolaylıkla oluşmaz. Eğer sinüsün normal çalışmasına ve havalanmasına engel olacak bir durum varsa kolaylıkla sinüzit gelişir.”

BURUN KANAMASI

Burun kanamaları sık görülen bir durumdur. Burun içi çok iyi kanlanan bir alandır ve damarlar çok yüzeysel seyredir. Üzerini örten bir cilt ya da kas tabakası olmadığı için kolaylıkla kanayabilir. Çocuklarda daha sık görülen bu durum burun karıştırma, geçirilen üst solunum yolu enfeksiyonları veya alerji nedeniyle olabilir. Eriş-

kinlerde özellikle tansiyon yüksekliğine ve aspirin gibi kan sulandırıcı kullanımına bağlı olarak gelişebilir. Burun kanaması olduğunda burun içinin endoskopla muayene edilmesi ve pıhtılaşma bozukluklarının saptanması amacıyla kan tahlili yapılması gerekir. Belirgin bir kanama odağı saptandığında bu alan yakma işlemi ile kapatılabilir. Evde böyle bir durumla karşılaşıldığında ilk yapılması gereken, başın öne eğilip burun

kanatlarının sıkıca bastırılmasıdır. Bu müdahale ile birçok kanama durur. Durmadığı durumlarda en yakın sağlık kuruluşuna başvurmak gerekir.

KISSADAN HİSSE

Yaşama Kavuşan Denizyıldızları

Bir genç denize doğru yürüyüşe çıkmışken; sahilde büyük bir heyecan ve telaşla denize bir şeyler atma-ya çalışan birine rastlar. Ne olduğunu anlamaya çalışırken, biraz daha yaklaştığında bu kişinin, sahile vurmuş denizyıldızlarını denize attığını görür. "Neden bu denizyıldızlarını denize atıyorsun?" diye sorar. Aynı çabayı büyük bir hızla sürdürmeye devam eden kişi, "Yaşamlarını sürdürmelerini için" cevabını verir. Adam hayretle ve gelecek cevabı merak ederek: "Peki, gü-

zel ama burada yüzlerce denizyıldızı bulunuyor. Tamamını denize bırakmanız mümkün değil. Birkaç denizyıldızını denize bırakmanız neyi değiştirebilir ki?" der.

Denizyıldızlarından birini eğilip alan ve denize atan adam; "Bak, onun için çok fazla şey değişti" karşılığını verir. Gördüğü ve duyduğu şeylerden etkilenen genç gülümser ve kendince çıkarması gereken dersi alır ve oradan bir tebessümle uzaklaşır..."

RAPTİYE

En büyük başarı hiç yere düşmemek değil, her düşüşten sonra ayağa kalkmaktır.

Konfüçyüs

DUA

"Allah'ım! Cimrilikten, tembellikten, ömrün en rezil/düşkün zamanından, kabir azabından, hayatın ve ölümün fitnessinden sana sığınırım."

Müslim, Zikir, Dua, Tevbe ve İstiğfar, 52.

TADIMLIK

Kelime-i Şehadet

İz vermiş de Yüce Rabbim; katran kusan geceye

Nur-ı Muhammed'i (s.a.s.) feza, nur olmuş!

Söz vermiş de yüce Rabbim; hep kan kusan heceye

Zerrelerde, nur-ı tevhid; cana sur olmuş!

Ahmet Tevfik Ozan

Allah rızasını umarak ailen için yaptığın her
harcamadan muhakkak ecir alırsın, eşinin ağzına
koyduğun bir lokmadan bile...

Buhari, Cenâiz, 36.

KUDÜS'SÜN SEN...

*Hem bir gece
Muhammet Mustafa'yı
Yedi kat semaya
Yolcu edip gezdiren
Bir mübarek üssün sen
Hem Musa ile İsa'yı
Onca rasulü, enbiyayı
Kucağında emziren
Kudüs'sün sen*

*Zeytin Dağı'nın doruğundan
Bir dal uzat dünyaya
Mübareksin, azizsin
Kudüs'sün sen
Neden yine gönlün kırık
Gözyaşıyla dost
Tebessümle küssün sen*

*Gece gündüz
Gönül gözümüzle
Gördüğümüz
Bir mübarek düşsün sen
Mescid-i Aksa sende
Sen de yeryüzünde
Bir aziz ziynetsin
Nadide bir süssün sen*

Mesut ÖZÜNLÜ

